

Årsrapport 2020

INNHold

Styrets årsberetning for 2020	3
Resultatregnskap.....	11
Balanse pr. 31. desember	13
Kontantstrømoppstilling	15
Oppstilling over endringer i egenkapital	15
Noter til regnskapet	16
Regnskapsprinsipper	16
Note 1 - Kapitalavkastning	19
Note 2 - Fordringer på og investeringer i verdipapirer utstedt av foretak pensjonskassen er opprettet for	20
Note 3 - Utlån og fordringer som måles til virkelig verdi	20
Note 4 - Aksjer og andeler	20
Note 5 - Ansvarlig lånekapital i andre foretak	23
Note 6 - Andre forpliktelser	23
Note 7 - Pensjoner m.v	23
Note 8 - Endring i forsikringsforpliktelser	24
Note 9 - Forsikringsforpliktelser – bransjefordeling	24
Note 10 - Solvensmargin	25
Note 11 - Lønns- og pensjonskostnader egne ansatte	25
Note 12 - Ytelser og lån til ledende ansatte og styret	26
Note 13 - Forsikringsrelaterte driftskostnader og andre kostnader	26
Note 14 - Skattekostnad	27
Note 15 - Resultatanalyse	27
Note 16 - Flytting til og fra pensjonskassens pensjonsordning	28
Note 17 - Poster utenom balansen	29
Note 18 - Beskrivelse av pensjonsordningen	29
Note 19 - Virkningen av endringer i forutsetninger	31
Note 20 - Transaksjoner med nærstående parter	32
Note 21 - Finansiell risiko knyttet til finansielle instrumenter	32
Note 22 - Finansielle instrumenter målt til virkelig verdi over resultatet	34
Note 23 - Investeringseiendommer	35
Note 24 - Investeringer som holdes til forfall	35
Note 25 - Obligasjoner og obligasjonsfond	36
Note 26 - Utlån og fordringer til amortisert kost (obligasjoner med pant)	36
Note 27 - Finansielle derivater	37
Note 28 - Evigvarende ansvarlig lån	37
Note 29 - Reassurans	37
Note 30 - Innskutt egenkapital	37
Note 31 - Hendelser etter balansedagen	38
Forsikringsteknisk oppgjør	39
Aktuarerklæring	40
Revisors beretning	41

STYRETS ÅRSBERETNING FOR 2020

1. Innledning

De viktigste elementene i TKPs resultat for 2020, med tilsvarende tall for 2019 i parentes:

Antall aktive medlemmer:	14.130 (13.291)
Antall pensjonister:	9.628 (8.821)
Forvaltningskapital:	16.931 mill. kr. (15.228 mill. kr.)
Verdijustert avkastning:	5,47 % (7,07 %)
Driftskostnader:	34,8 mill. kr. (32,7 mill. kr.)

Til tross for et kraftig fall i aksjemarkedene pga. koronapandemien i vår, endte 2020 med positiv avkastning for aksjer. Også eiendomsmarkedet hadde en svært god utvikling. TKPs verdijusterte (samlede) avkastning ble 5,47 %. Den bokførte (realiserte) avkastningen ble 2,74 %.

TKP har gjennom 2020 klart å opprettholde en aksjeandel på ca. 24 %. Pensjonskassen hadde soliditet nok til å unngå salg av aksjer under vårens markedsfall, og fikk dermed god effekt av oppgangen som fulgte i andre halvår. Styret anser årets avkastning som tilfredsstillende, og resultatet kommer godt ut i sammenligning med andre leverandører av offentlig tjenstepensjon. Også i et treårsperspektiv er TKP nå på høyde med andre leverandører. Den gode soliditeten er opprettholdt, og det er styrets oppfatning at TKP står godt rustet ved inngangen til 2021, uavhengig av hvordan markedsutviklingen blir.

TKPs styre og administrasjon er opptatt av at pensjonskassens investeringer skal tilfredsstillere nasjonale og internasjonale krav til bærekraft. Det gjennomføres derfor årlig en ekstern analyse av vår investeringsportefølje målt mot FNs bærekraftsmål. Det foretas også en sammenligning mot andre aktører i vårt marked. TKPs policy innebærer at Oljefondets eksklusjonsliste følges.

Innføringen av ny offentlig tjenstepensjon fra 1.1.2020 førte til en betydelig frigjøring av midler fra pensjonsinnretningene. For TKP utgjør frigjøringen 712,2 mill. kr. Finanstilsynet har besluttet at beløpet skal tilføres kundenes premiefond, slik at det kan benyttes til å dekke fremtidige pensjonskostnader.

På driftssiden har 2020 vært preget av koronapandemien. Også for TKP har det vært nødvendig å innføre smittevernstiltak, som stenging av kontoret for besøk og utstrakt bruk av hjemmekontor for medarbeiderne. Pandemien har ikke ført til nevneverdige endringer i pensjonskassens servicenivå. Medlemmer og pensjonister har blitt godt betjent ved hjelp av videomøter og andre digitale løsninger. Heller ikke i 2020 ble det registrert driftsavbrudd, forsinkelser eller feil av betydning.

TKP opprettet i 2020 eget domene, med nye nettsider, grafisk profil og logo. Denne løsningen gir bedre muligheter til effektivt å utvikle informasjon og kundebetjeningskonsepter som er tilpasset de til enhver tid gjeldende behov og rammebetingelser. Dette blir spesielt viktig når TKP i løpet av de nærmeste årene blir underlagt det nye europeiske pensjonskassedirektivet, IORP II. Dette direktivet vil gi nye krav både til bærekraft i investeringene og til forenklet språkbruk i dialogen med kundene.

I juni 2020 gjennomførte Finanstilsynet stedlig tilsyn i TKP. Den endelige rapporten forelå før årsskiftet. Det overordnede inntrykket er at Finanstilsynet ikke har funnet alvorlig kritikkverdige forhold i TKP. Vi har fått nyttige innspill til hvordan vi kan bli enda bedre, og styret og administrasjonen har iverksatt tiltak for å forbedre rutiner og løsninger på de områdene Finanstilsynet har påpekt.

Pensjonskassens administrerende direktør de siste 12 årene, Helge Rudi, går av med alderspensjon sommeren 2021. Styret takker Helge Rudi for hans bidrag til å utvikle Trondheim kommunale pensjonskasse til en moderne og veldrevet pensjonskasse som har stått stødig gjennom den finansielle uroen i 2020, og er godt rustet også for fremtiden. Styret har ansatt Hilde Aunvåg som hans etterfølger. Hun startet i pensjonskassen 8. mars 2021, og overtar ansvaret som administrerende direktør 1. juli 2021.

Styret og administrasjonen i TKP takker Trondheim kommune og alle andre kunder og samarbeidspartnere for et meget godt samarbeid i 2020.

2. Virksomheten

Trondheim kommunale pensjonskasse ble etablert i 1913. TKPs formål er å yte alders- og uførepensjon til medlemmene og ektefelle- og barnepensjoner til deres etterlatte. Pensjonsordningen er en offentlig tjenstepensjonsordning etter sentral generell særavtale (SGS) for kommunal sektor. Aktive medlemmer er 14.130 ansatte i Trondheim kommune og 18 såkalte konsernheter, dvs. virksomheter eiet av, eller med nær tilknytning til kommunen. 9.628 personer får månedlig utbetalt pensjon fra TKP.

TKP er en selvstendig juridisk enhet, og virksomheten er i hovedsak underlagt det samme regelverket som gjelder for finans- og forsikringsbransjen. Pensjonskassens midler holdes adskilt fra kommunens midler, og pensjonskassen hefter ikke for kommunens forpliktelser. Pensjonskassen står under tilsyn av Finanstilsynet.

Virksomheten ledes av et styre på syv medlemmer. Fem av styremedlemmene oppnevnes av Trondheim bystyre, og to av arbeidstakernes organisasjoner.

Pensjonskassens overordnede mål er å være Trondheim kommunes foretrukne pensjonsleverandør. Dette skal pensjonskassen oppnå ved å forvalte og finansiere utbetalingene til nåværende og fremtidige pensjonister på en slik måte at behovet for tilskudd til pensjonsordningen fra arbeidsgiverne blir lavest mulig på sikt.

Virkemidlene er god avkastning på den kapitalen pensjonskassen har til forvaltning, samt en kostnadseffektiv drift av virksomheten. Pensjonsløftet kommunen og de øvrige arbeidsgiverne gir sine ansatte skal innfris over en lang periode. Samtidig skal kortsiktige regulatoriske dekningskrav oppfylles. Ved forvaltningen av pensjonskassens kapital må begge hensyn søkes ivaretatt innen rammen av forsvarlig risikoeksponering.

Videre skal pensjonskassen yte god service til medlemmer og arbeidsgivere. Det innebærer at det skal gis god informasjon om rettigheter og plikter, og at pensjoner utbetales til rett person med riktig beløp til rett tid.

3. Redegjørelse for årsregnskapet

TKP har oppnådd et positivt regnskapsmessig resultat i 2020, og en bokført avkastning høyere enn den garanterte renten. Det er en stor økning i kursreguleringsfondet, og i tillegg gir administrasjonsresultatet, premie til avkastningsgaranti og resultat for selskapsporteføljen betydelige positive bidrag.

Den ansvarlige kapitalen er styrket ved økning av kursreguleringsfondet med 426,9 mill. kr, økte tilleggsavsetninger med 76,4 mill. kr og økt opptjent egenkapital med 64,2 mill. kr.

Resultatet på kollektiv- og selskapsporteføljen er fordelt på følgende resultatelementer (mill. kr.):

	2020	2019
Brutto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	790,2	895,3
Til kursreguleringsfond	-426,9	-458,0
Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	363,3	437,3
Garanterte renter	-281,6	-286,0
Avkastningsresultat	81,7	151,3
Samlet premie til administrasjon	49,5	53,6
Herav til administrasjonsreserve	-7,8	-12,2
Forsikringsrelaterte kostnader	-34,0	-31,9
Administrasjonsresultat	7,8	9,5
Risikoresultat	-40,1	99,9
Premie til avkastningsgaranti	18,0	16,5
Resultat av teknisk regnskap før disponering	67,4	277,2
Avkastningsresultat overført til tilleggsavsetninger	-76,4	-144,1
Avkastningsresultat overført til premiefond	-1,7	-2,5
Risikoresultat overført til premiefond	0,0	-99,9
Resultat kollektivporteføljen	-10,7	30,6
Resultat selskapsporteføljen	74,2	87,3
Totalresultat før andre resultatkomponenter	63,5	117,9

3.1 Risikoresultat

Risikoresultatet skal vise om pensjonskassen utvikler seg forsikringsmessig som forventet. Risikoresultatet fremkommer som følge av at levealder, dødelighet og uførhet i perioden avviker fra det som er forutsatt i premietariffene. Årets premier antas å være tilstrekkelige, og i et normalår vil man som følge av marginer i tariffene oppleve risikooverskudd. Risikoresultatet vil kunne svinge fra år til år.

Premiereserven er økt med 49,2 mill. kr for å ta hensyn til økt levealder for menn (ny dødelighetstariff fra 1.1.2021). Dette har belastet risikoresultatet, og medfører et negativt risikoresultat på -40,1 mill. kr. Erstatningsavsetningene utgjør 152 mill. kr (1,3 % av premiereserven), og vurderes til å være tilstrekkelig. Det negative risikoresultatet dekkes av risikoutjevningfondet, og etter tilførsel av årets avkastning utgjør risikoutjevningfondet 94,5 mill. kr.

3.1.1 Premieinntekter

Premiene er kjønns- og aldersnøytrale i samsvar med bestemmelser i sentral generell særavtale. Pensjonskassen tilføres premie hvert år som er tilstrekkelig til å dekke forpliktelsene i henhold til inngåtte forsikringsavtaler.

De samlede premieinntektene var 1.278,9 mill. kr mot 1.005,3 mill. kr i 2019. Økningen skyldes overføringen av premiereserve fra KLP med 443,2 mill. kr i 2020 i forbindelse med sammenslåingen av Klæbu kommune med Trondheim kommune fra 1.1.2020. Forfalt premie i 2020 var 835,9 mill. kr mot 1.000,8 mill. kr i 2019. Reduksjonen skyldes hovedsakelig lavere reguleringspremie i 2020 enn i 2019. Antallet medlemmer (aktive og fratradte) har økt fra 45.200 ved utgangen av 2019 til 48.027 ved utgangen av 2020.

3.1.2 Pensjonsutbetalinger

Ved utgangen av 2020 løper det totalt 9.628 pensjoner i TKP, dvs. en økning på 807 fra året før. Gruppen alderspensjonister har økt med 592, mens antallet uførepensjonerte viser en økning på 185. Totalt antall med ektefelle- eller barnepensjon viser en økning på 45. For øvrig er det en nedgang i antall AFP-pensjonister med 15.

Netto utbetalte pensjoner utgjorde 528,4 mill. kr mot 484,5 mill. kr i 2019, dvs. en økning på 9,1 %. Om lag halvparten av økningen skyldes overføringen av Klæbu kommune fra KLP til TKP.

3.1.3 Pensjonsforpliktelser og avsetning til premiereserve

Brutto premiereserve har økt fra 11.517 mill. kr fra utgangen av 2019 til 11.813 mill. kr ved utgangen av 2020, dvs. en avsetning i det forsikringstekniske regnskapet med 296 mill. kr. Overføringen av Klæbu kommune medførte isolert sett en økning av premiereserven med 443 mill. kr pr. 1.1.2020. Pensjonsreformen innebærer en overgang fra bruttoordning til påslagsordning for alle aktive medlemmer født etter 1962. Endringen medfører at opptjening fram til 31.12.2019 for disse ansatte overføres til en oppsatt rettighet. Dette kombinert med innføring av ny bransjestandard for beregning av folketrygden innebærer en betydelig reduksjon i premiereserven på 712 mill. kr. Årets ordinære avsetning utgjør 565 mill. kr. Gjennomsnittlig garantert rente ved utgangen av 2020 er 2,37 %.

I brutto premiereserve inngår erstatningsavsetningen med 152 mill. kr. Erstatningsavsetningen, som er økt med 2 mill. kr fra 2019, gjelder både inntrådte, ikke rapporterte erstatningsmessige hendelser og rapporterte, ikke oppgjorte erstatningsmessige hendelser. Administrasjonsreserven inngår også i brutto premiereserve med 339,6 mill. kr, lik 3,0 % av premiereserven, dvs. samme prosentvise nivå som ved utgangen av 2019. Administrasjonsreserve på 3,0 % av premiereserven vurderes å være tilstrekkelig. Administrasjonsreserven er ment å dekke administrasjonskostnader i pensjonskassens restlevetid dersom kassen skulle avvikles.

3.1.4 Premiefond

Pr. 31.12.2020 er totalt premiefond på 939,7 mill. kr, en netto økning på 714,5 mill. kr i løpet av året. Frigjøringen ved overgang til ny offentlig tjenstepensjon er i sin helhet overført til premiefondet med 712,2 mill. kr. Trondheim kommunes andel av premiefondet er 876,0 mill.kr, resten tilhører øvrige arbeidsgivere.

3.2 Avkastningsresultat

Avkastningsresultatet er forskjellen mellom den bokførte avkastningen og den årlige rentegarantien til medlemmene. Avkastningsresultatet i 2020 er på 81,7 mill. kr, dvs. en høyere realisert avkastning enn den gjennomsnittlige årlige rentegarantien på 2,39 %. Avkastningsresultatet fratrukket andel til premiefondet og risikoutjevningfondet overføres til tilleggsavsetningene med 76,4 mill. kr. Etter disponering av årets resultat utgjør kursreguleringsfondet ca. 13,3 % av premiereserven, og tilleggsavsetningene utgjør ca. 7,6 % av premiereserven (tilsvarer ca. 2,9 års rentegaranti).

3.2.1 Kapitalforvaltningen

Formålet med kapitalforvaltningen er å sørge for at pensjonskassens eiendeler investeres slik at det oppnås best mulig avkastning innenfor forsvarlige rammer og innenfor det til enhver tid gjeldende regelverk.

Valg av overordnet strategi vil normalt være avgjørende for avkastningsresultatene sett over en lengre periode. Dette gjelder spesielt fordelingen mellom rentepapirer og aksjer, som i stor grad avledes av størrelsen på den ansvarlige kapitalen. På linje med andre kommunale pensjonskasser har TKP holdt en moderat risikoprofil. I løpet av 2020 ble aksjeandelen (inkl. private equity) opprettholdt på om lag 24 %. TKP har hatt følgende fordeling på aktivaklasser ved utgangen av de to siste årene:

Aktivaklasse	2020	2019
Bankinnskudd	6,6 %	4,3 %
Omløpsobligasjoner	40,8 %	41,4 %
Obligasjoner til amortisert kost	16,6 %	19,8 %
Eiendom	12,1 %	10,6 %
Aksjer	19,7 %	20,2 %
Alternative plasseringer (hedgefond og private equity)	4,5 %	3,8 %
Totalt	100 %	100 %

TKPs verdijusterte kapitalavkastning for 2020 ble 5,47 %, mot 7,07 % i 2019. Etter avsetning til kursreguleringsfondet med 426,9 mill. kr. utgjør den bokførte kapitalavkastningen 2,74 %. Siden kunde- og selskapsmidlene er under felles forvaltning, er avkastningen identisk i begge porteføljene. Sett i lys av de nevnte markeds- og rammebetingelser er det styrets oppfatning at resultatet i 2020 er tilfredsstillende.

Fordelt på aktivaklassene var verdijustert avkastning i pensjonskassen de to siste årene:

Aktivaklasse	2020	2019
Bankinnskudd	1,0 %	2,0 %
Omløpsobligasjoner	4,4 %	2,6 %
Obligasjoner til amortisert kost	3,9 %	3,9 %
Eiendom	8,9 %	7,3 %
Aksjer	6,9 %	23,9 %
Alternative plasseringer (hedgefond og private equity)	13,1 %	13,0 %
Totalt	5,5 %	7,1 %

TKP har fastsatt et eget etisk regelverk, som både omhandler generelle ESG-kriterier og negative screeningkriterier tilsvarende retningslinjene til Statens Pensjonsfond Utland.

3.2.2 Tilførsel av egenkapital

Fra og med 2016 har TKP årlig blitt tilført ny egenkapital på 0,3 % av premiereserven. I 2020 utgjorde dette 34,0 mill. kr. I forbindelse med flyttingen av Klæbu kommune fra KLP til TKP ble det foretatt en ekstra kapitaltilførsel på 9 mill. kr. Trondheim bystyres vedtak 31. august 2017 om en dynamisk rentegarantipremie medfører at renterisikoen på forpliktelsene i det vesentligste er overført til kommunen ved lavere lange markedsrenter enn den årlige rentegarantien. Pensjonskassen legger derfor til grunn at den ansvarlige kapitalen hovedsakelig kan beholdes markedsrisiko knyttet til plasseringene i verdipapirmarkedet. Dagens soliditet er akseptabel, og det tas sikte på å opprettholde dagens risikonivå.

3.2.3 Finansiell risiko

Den finansielle risiko i pensjonskassen er hovedsakelig knyttet til evnen til å innfri den årlige avkastningsgarantien på kort og lang sikt. Dette stiller krav til at kapitalen investeres i ulike verdipapirer og andre eiendeler med akseptabel avkastning til akseptabel risiko, samtidig som pensjonskassen må utforme og utøve sin risikostyring innenfor de rammer som følger av lovgivning og øvrig regelverk.

Sammensetningen av de finansielle eiendelene følger av pensjonskassens kapitalforvaltningsstrategi. Strategien etablerer retningslinjer for sammensetningen av finansielle eiendeler gjennom prinsipper og rammer for pensjonskassens risikostyring. Målet med risikostyringen er å opprettholde en god risikobærende evne og fortløpende avpasse den finansielle risikoen til pensjonskassens soliditet. Sett i lys av at pensjonskassen følger en moderat risikoprofil, og med de gitte markeds- og rammebetingelser, har pensjonskassen hittil skapt tilfredsstillende avkastning.

TKPs styre gjennomgår årlig strategien for kapitalforvaltningen. De interne rammer og retningslinjer omfatter fordeling på aktivklasser og sektorer, med sikte på en hensiktsmessig spredning. Hovedtypene av verdipapirer, aktivklasser, som er aktuelle for TKPs portefølje, er utsatt for finansiell risiko. Strategien søker å utnytte at aktivklassene normalt svinger i utakt, slik at det kan oppnås høyere totalavkastning til begrenset risiko.

Spesielt viktig for TKP er den markedsrisiko vi eksponerer oss for. Markedsrisiko er risikoen for at pensjonskassens verdier reduseres som følge av en uventet og ugunstig markedsbevegelse. Kapitalforvaltningsstrategien, og derigjennom markedsrisikoen, er tilpasset den risikotoleransen TKP har. Forvaltningskapitalen er inndelt i kollektivporteføljen (kundenes pensjonsmidler) og selskapsporteføljen (pensjonskassens egne midler), men midlene er under felles forvaltning.

3.2.4 Risikostyring og solvenskapitaldekning

Evnen til å ta større risiko avhenger av tilstrekkelig ansvarlig kapital til å møte de kraftigere svingningene som normalt inntreffer i markeder og aktivklasser med noe høyere risiko.

TKP foretar beregninger av solvenskapitaldekningen i samsvar med det forenklete solvenskapitalkravet. TKPs soliditetskapital er relativt god ved utgangen av 2020, og gir akseptabel handlefrihet i kapitalforvaltningen. TKPs soliditetskapital ved utgangen av de to siste årene er:

Solvenskapitaldekning	2020	2019
Markedsrisiko	2 596	2 334
Livsforsikringsrisiko	597	661
Motpartsrisiko	63	17
Diversifiseringseffekter	-432	-427
Kapitalkrav før operasjonell risiko	2 824	2 585
Operasjonell risiko	66	57
Justering utsatt skatt	-434	-396
Forenklet solvenskapitalkrav	2 456	2 246
Ansvarlig kapital	4 558	4 008
Solvenskapitaldekning	186 %	178 %

Solvenskapitaldekningen har økt fra 178 % til 186 % i løpet av 2020, og er i samsvar med målsettingen i kapitalforvaltningsstrategien.

Solvensmarginkapitalen har økt noe i 2020 pga. økt opptjent egenkapital og kapitaltilførsel fra arbeidsgiverne. Solvensmarginkravet har også økt pga. vekst i premiereserven. Solvensmargindekningen utgjør 356 % ved utgangen av 2020 mot 360 % ved forrige årsskifte.

3.2.5 Kontantstrøm

Netto kontantstrøm fra drift av pensjonsvirksomheten (inkl. tilflytting av Klæbu med 530 mill. kr) utgjorde 787 mill. kr, kontantstrømmene fra finansielle eiendeler er -349 mill. kr., og kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter 39 mill. kr. Bankinnskudd økte fra 593 mill. kr til 1.070 mill. kr i løpet av 2020.

3.3 Administrasjonsresultat

Administrasjonsresultatet er årets administrasjonsinntekter (0,87 prosentpoeng av totalpremien) fratrukket andel til administrasjonsreserve og årets kostnader. Administrasjonsresultatet i 2020 er på 7,8 mill. kr (mot 9,5 mill. kr i 2019).

TKPs totale administrasjons- og driftskostnader er på 34,8 mill. kr. i 2020. Administrasjons- og driftskostnadene utgjør 0,21 % av total forvaltningskapital ved siste årsskifte, dvs. at de er på om lag samme nivå som de senere år.

4. Personal og miljø

TKP har 14 fast ansatte medarbeidere, og antall årsverk ved utgangen av 2020 er 13,8. Av 14 ansatte er 7 kvinner (50 %). I TKPs styre for 4-årsperioden 2019-23, er kvinneandelen på 43 %. Pensjonskassen tilstreber likestilling. TKP er medlem av Kommunenes Sentralforbunds arbeidsgivervirksomhet for bedrifter.

Sykefraværet i 2020 har i alt vært på 123 dager, tilsvarende ca. 3,5 % av total arbeidstid, mot 2,5 % i 2019. Det har i 2020 ikke vært skader eller ulykker av noen art på arbeidsplassen. Pensjonskassen tilstreber et godt arbeidsmiljø. TKP leier kontorlokaler av god standard i Trondheim sentrum.

Pensjonskassens virksomhet er av en slik art at det ikke forurenses det ytre miljø.

5. Andre forhold

2020 ble sterkt preget av utbruddet av koronapandemien. Situasjonen har ført til at myndighetene i mange land har innført strenge tiltak for å begrense spredning av koronaviruset. Dette har gitt enorme konsekvenser for verdensøkonomien. På grunn av stor og rask nedgang i aksjemarkedene og betydelig økt kredittpåslag på rentepapirer våren 2020, hadde styret i en periode ukentlige styremøter. Til tross for uroen i finansmarkedet hadde TKP i hele perioden en tilfredsstillende solvenskapitaldekning, og hadde ikke behov for å selge verdipapirer på lave nivåer.

Etter at ny pensjonsløsning for offentlig sektor ble innført med virkning fra 1. januar 2020, har det blitt utviklet gode og brukervennlige system- og portalløsninger for våre medlemmer og pensjonister. Disse løsningene har bidratt sterkt til at koronapandemien ikke har påvirket kundebetjening og servicenivå i nevneverdig grad. Kundene har blitt godt betjent gjennom videomøter og andre digitale løsninger.

TKPs opplegg for internkontroll innebærer årlig kartlegging av risikoforhold, og ut fra dette legges det opp relevante tiltak og rutiner for de ulike områdene.

Pensjonskassen har avtale med Ernst & Young AS som internrevisor. Internrevisjon foretar uavhengige vurderinger og testing av vesentlige finansielle, forsikringsmessige og operasjonelle risikoer med hensyn til tilfredsstillende styring og kontroll. Resultatet med eventuelle anbefalinger om nødvendige tiltak fremlegges for ledelsen og styret.

TKP har avtale om aktuatjeneste med KLP Forsikringservice AS, Oslo. KPMG AS er valgt av Trondheim bystyre som ekstern revisor. TKP er medlem av Pensjonskasseforeningen.

6. Disponering av årets resultat

Årets totalresultat utgjør 64,2 mill. kr, og overføres til opptjent egenkapital.

7. Fremtidsutsikter

Det er fortsatt flere forhold knyttet til ny offentlig tjenstepensjon som ikke er avklart, og som krever ytterligere forhandlinger mellom avtalepartene i offentlig sektor. Dette gjelder bl.a. særaldersgrenser og overgang fra uførepensjon til alderspensjon. Det forventes avklaringer i løpet av 2021. Dersom forhandlingsresultatet gir store endringer i forhold til nåværende modeller, vil det sannsynligvis medføre betydelige behov for systemutvikling, og tilpasning av våre hjemmesider og øvrige IT-løsninger.

Styret er opptatt av at kapitalforvaltningen fortsatt skal være preget av en moderat risikoprofil. Aktivasammensetningen, og spesielt aksjeeksponeringen, må til enhver tid være innrettet slik at en både får god avkastning i stigende aksjemarkeder og samtidig har tilstrekkelig sikkerhetsmargin til å tåle betydelige fall i aksjekursene.

Ved avleggelsen av regnskapet for 2020 har styret hatt fokus på å styrke pensjonskassens ansvarlige kapital. Styret vurderer pensjonskassens risikobærende evne til å være tilstrekkelig til å forvalte pensjonskassens midler innenfor den vedtatte strategi. Styret vil fortsatt ha fokus på styrking av soliditet for å oppnå en risikoevne på linje med andre kommunale pensjonskasser. Solvenskapitaldekningen er fortsatt tilfredsstillende, og styret anser at grunnlaget for fortsatt drift er til stede. Dette er lagt til grunn for det regnskapet som er avlagt. Det har ikke forekommet hendelser etter balansedagen av vesentlig betydning for å vurdere pensjonskassens finansielle stilling.

Styret er fornøyd med at TKP yter sine kunder et kvalitativt godt tilbud, og at administrasjonen kontinuerlig arbeider med dette som mål. Styret takker alle medarbeidere for god innsats under ekstraordinære forhold i 2020.

Trondheim, 26.03.2021

Styret i Trondheim kommunale pensjonskasse

Ida Espolin Johnson
Styreleder

Svein Sivertsen
Nestleder

Ragnar Torvik
Ragnar Torvik

Kjersti Aas

Ferhat Güven
Ferhat Güven

Sonia Tangen
Sonia Tangen

Roger Mogseth
Roger Mogseth

Helge Rudi
Adm. direktør

RESULTATREGNSKAP (1 000 kr)

Note		TEKNISK REGNSKAP	2020	2019
	1.	Premieinntekter		
20		1.1. Forfalte premier, brutto	835 935	1 000 803
		1.2. Avgitte gjenforsikringspremier	(196)	(196)
16		1.3. Overføring av premiereserve fra andre forsikringsselskaper	443 193	4 722
		Sum premieinntekter for egen regning	1 278 932	1 005 329
	2.	Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen		
		2.1. Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak mv.	0	0
		2.2. Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	281 443	289 077
23		2.3. Netto driftsinntekt fra eiendom	18 919	18 545
		2.4. Verdiendringer på investeringer	422 953	454 174
		2.5. Realisert gevinst og tap på investeringer	66 860	133 513
1		Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	790 175	895 310
	4.	Andre forsikringsrelaterte inntekter	0	0
	5.	Pensjoner mv.		
		5.1. Utbetalte pensjoner mv.		
7		5.1.1. Brutto	(528 405)	(484 545)
16		5.3. Overføring av premiereserve og tilleggsavsetninger til andre	0	0
		Sum pensjoner mv.	(528 405)	(484 545)
8	6.	Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse – kontraktsfastsatte forpliktelser		
		6.1. Endring i premiereserve:		
		6.1.1. (Til)/fra premiereserve, brutto	(295 709)	(645 930)
		6.1.2. Endring i gjenforsikringsandel av premiereserven	0	0
15,16		6.2. Endring i tilleggsavsetninger	(158 833)	(144 585)
15		6.3. Endring i kursreguleringsfond	(426 887)	(458 034)
		6.4. Endring i premiefond	(716 734)	(3 057)
16		6.6. Overføring av tilleggsavsetninger fra andre	82 470	489
		Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse – kontraktsfastsatte forpliktelser	(1 515 693)	(1 251 118)
	8.	Midler tilordnet forsikringskontraktene – kontraktsfastsatte forpliktelser		
8,15		8.1. Overskudd på avkastningsresultatet	(1 725)	(2 537)
8,15		8.2. Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	0	(99 871)
		Sum midler tilordnet forsikringskontraktene – kontraktsfastsatte forpliktelser	(1 725)	(102 408)
11,12	9.	Forsikringsrelaterte driftskostnader		
		9.1. Forvaltningskostnader	(7 780)	(7 469)
13		9.2. Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	(26 201)	(24 478)
15		Sum forsikringsrelaterte driftskostnader	(33 981)	(31 947)
	10.	Andre forsikringsrelaterte kostnader		
		Forsikringsrelaterte rentekostnader	(1)	(4)
15	11.	Resultat av teknisk regnskap	(10 697)	30 617

RESULTATREGNSKAP (1 000 kr)

Note	IKKE-TEKNISK REGNSKAP	2020	2019
	12. Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen		
	12.1. Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak mv.	0	0
	12.2. Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	28 687	30 204
23	12.3. Netto driftsinntekt fra eiendom	1 928	1 938
	12.4. Verdiendringer på investeringer	43 111	47 454
	12.5. Realisert gevinst og tap på investeringer	6 815	13 950
1	Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	80 541	93 546
	14. Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen		
11,12	14.1. Forvaltningskostnader	(793)	(780)
13,28	14.2. Andre kostnader (formuesskatt og renter ansvarlig lån)	(5 589)	(5 430)
	Sum forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen	(6 382)	(6 210)
	15. Resultat av ikke-teknisk regnskap	74 160	87 336
	16. Resultat før skattekostnader	63 462	117 953
14	17. Skattekostnader	0	0
	18. Resultat før andre resultatkomponenter	63 462	117 953
	19. Andre resultatkomponenter		
11	19.1.2. Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger for ansatte	786	3 751
	20. TOTALRESULTAT	64 249	121 704
	Disponering:		
	Fra/(Til) risikoutjevningfond	36 466	(4 625)
	(Til) opptjent egenkapital	(52 519)	(75 104)
	(Til) opptjent egenkapital - urealiserte kursgevinster på verdipapirer	(48 195)	(41 975)
	Sum disponeringer	(64 249)	(121 704)

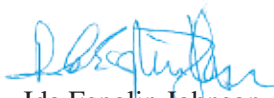
BALANSE PR. 31. DESEMBER (1 000 kr)

Note	EIENDELER	2020	2019
	EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN		
2.	Investeringer		
	2.1. Bygninger og andre faste eiendommer		
23	Investeringseiendommer	32 260	31 991
	2.2. Datterforetak, tilknyttede foretak mv.		
	Fordringer på tilknyttede foretak	0	0
	2.3. Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost		
24	Investeringer som holdes til forfall	156 839	184 146
26	Utlån og fordringer	103 918	100 873
	2.4. Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi		
4	Aksjer og andeler	540 394	461 121
5, 25	Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	648 696	596 883
3	Utlån og fordringer	100 575	56 125
27	Finansielle derivater	4 322	2 480
	Sum investeringer i selskapsporteføljen	1 587 004	1 433 619
3.	Fordringer		
2	3.1. Fordringer knyttet til premieinntekter	1 097	419
3	3.2. Andre fordringer	54	6 515
	Sum fordringer	1 151	6 934
	Sum eiendeler i selskapsporteføljen	1 588 155	1 440 553
	EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJENE		
6.	Investeringer i kollektivporteføljen		
	6.1. Bygninger og andre faste eiendommer		
23	Investeringseiendommer	311 662	306 181
	6.2. Datterforetak, tilknyttede foretak mv.		
	Fordringer på tilknyttede foretak	0	0
	6.3. Finansielle eiendeler som måles til til amortisert kost		
24	Investeringer som holdes til forfall	1 515 215	1 762 430
2, 26	Utlån og fordringer	1 014 554	969 441
	6.4. Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi		
4	Aksjer og andeler	5 220 739	4 413 305
5, 25	Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	6 267 040	5 712 664
3	Utlån og fordringer	972 170	599 517
27	Finansielle derivater	41 758	23 740
	Sum investeringer i kollektivporteføljen	15 343 138	13 787 279
	Sum eiendeler i kundeporteføljene	15 343 138	13 787 279
	SUM EIENDELER	16 931 294	15 227 832

Note	EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER	2020	2018
10, 30	10. Innskutt egenkapital		
	Innskutt egenkapital	1 243 225	1 200 200
	Sum innskutt egenkapital	1 243 225	1 200 200
	11. Opptjent egenkapital		
	11.1. Risikoutjevningfond	94 525	130 991
	11.2. Annen opptjent egenkapital		
	Realisert opptjent egenkapital	78 911	26 392
	Urealiserte gevinster på verdipapirer	162 835	114 639
	Sum opptjent egenkapital	336 271	272 022
	12. Ansvarlig lånekapital mv.		
28	12.1. Evigvarende ansvarlig lånekapital	100 575	100 575
	Sum ansvarlig lånekapital mv.	100 575	100 575
8, 9	13. Forsikringsforpliktelser – kontraktsfastsatte forpliktelser		
19	13.1. Premiereserve	11 812 627	11 516 917
	13.2. Tilleggsavsetninger	901 705	742 873
	13.3. Kursreguleringsfond	1 573 146	1 146 259
	13.5. Premiefond	939 726	225 231
	Sum forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser	15 227 204	13 631 280
	15. Avsetninger for forpliktelser		
11	15.1. Pensjonsforpliktelser og lignende	6 348	7 134
13,14	15.2. Forpliktelser ved skatt	1 800	1 800
	Sum avsetninger for forpliktelser	8 148	8 934
	16. Forpliktelser		
27	16.1. Finansielle derivater	0	0
6	16.3. Andre forpliktelser	15 871	14 821
	Sum forpliktelser	15 871	14 821
	SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER	16 931 294	15 227 832
17, 26	POSTER UTENOM BALANSEN		

Trondheim, 26.03.2021

Styret i Trondheim kommunale pensjonskasse

Ida Espolin Johnson
Styreleder

Svein Sivertsen
Nestleder

Ragnar Torvik

Kjersti Aas

Ferhat Güven

Sonia Tangen

Roger Mogseth

Helge Rudi
Adm. direktør

KONTANTSTRØMOPPSTILLING (1 000 kr)

KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER:	2020	2019
Innbetalte premier/premiefondsmidler	820 578	944 649
Utbetalte pensjoner	(527 365)	(484 315)
Innbetalinger ved flytting	529 782	5 253
Utbetalinger ved flytting	0	0
Utbetalinger til andre leverandører av varer og tjenester, skatter	(18 152)	(16 891)
Utbetalinger til ansatte, arbeidsgiveravgift m.v.	(18 179)	(18 923)
Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	786 664	429 773
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIELLE EIENDELER:		
Innbetaling ved salg av aksjer og andeler	374 277	742 873
Utbetaling ved kjøp av aksjer og andeler	(838 271)	(991 898)
Innbetaling ved innfrielse og salg av obligasjoner, sertifikater m.v	1 907 123	2 160 310
Utbetaling ved kjøp av obligasjoner, sertifikater m.v	(2 123 103)	(2 579 897)
Utbetaling ved realisasjon av finansielle derivater	(6 011)	(56 140)
Innbetalinger fra bygninger	20 848	20 483
Innbetaling av renter	252 682	246 852
Innbetaling av utbytte	64 019	60 428
Netto kontantstrøm fra finansielle eiendeler	(348 437)	(396 989)
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER:		
Utbetaling av renter på ansvarlig lånekapital	(4 200)	(4 200)
Innbetaling av kjernekapitalinnskudd	43 025	32 600
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	38 825	28 400
Netto endring i kasse og bank	477 052	61 184
Beholdning kasse og bank pr. 01.01.	593 283	532 099
Beholdning av bankinnskudd, kontanter og lignende pr. 31.12.	1 070 335	593 283

OPPSTILLING OVER ENDRINGER I EGENKAPITAL (1 000 kr)

	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital			Total egenkapital *
		Risikoutjevsningsfond	Annen	Urealiserte gevinster	
Egenkapital 31.12.2018	1 167 600	126 366	(48 713)	72 665	1 317 918
Kjernekapitalinnskudd 2019	32 600	0	0	0	32 600
Årets resultat 2019	0	4 625	75 104	41 975	121 704
Egenkapital 31.12.2019	1 200 200	130 991	26 392	114 639	1 472 222
Kjernekapitalinnskudd 2020	43 025	0	0	0	43 025
Årets resultat 2020	0	(36 466)	52 519	48 195	64 249
Egenkapital 31.12.2020	1 243 225	94 525	78 911	162 835	1 579 496

* Inkl. risikoutjevsningsfond som er bundne midler

NOTER TIL REGNSKAPET

Regnskapsprinsipper

Nedenfor redegjøres det for de rammeverk, regnskapsprinsipper, oppstillinger og opplysninger som har vært anvendt ved fastsettelsen av pensjonskassens årsregnskap for 2020. Det bekreftes at disse anses å være i samsvar med regnskapslovens overordnede kvalitative krav til rettvise bilde.

Rammeverk

Pensjonskassen utarbeider sitt årsregnskap i samsvar med regnskapsloven, med de tillegg og unntak som følger av årsregnskapsforskriften for pensjonsforetak (FOR 2011-12-20 nr 1457). Årsregnskapsforskriften er tilpasset de internasjonale regnskapsstandardene (IFRS), herunder regler for innregning, måling og noteopplysninger. Ettersom pensjonskassen ikke inngår i et IFRS-konsern har pensjonskassen en utvidet adgang til å fravike måle- og innregningsregler i IFRS, jf årsregnskapsforskriften for pensjonsforetak § 3-1.

De sentrale IFRS-standardene som er gjeldende for pensjonskassen er:

IAS 19: Ytelser til ansatte

IAS 39: Finansielle instrumenter – innregning og måling

IAS 40: Investerings eiendom

IFRS 13: Måling av virkelig verdi

Oppstillingsplan og innhold i resultat og balanse

Teknisk regnskap viser hvordan årets virksomhet fremstår basert på kontraktene med forsikringstakerne/kundene, herunder forhåndsutskrevede premier og avkastningsgaranti. I denne delen inngår således elementene som danner avkastningsresultat, risikoresultat og administrasjonsresultat, samt den tilordningen/dekningen av disse, som kreves og/eller kan velges, overfor kundene. Ikke-teknisk resultat viser i hovedsak avkastningen på og kostnadene med forvaltningen av pensjonskassens midler, dvs. selskapsporteføljen.

I et produkt som kollektiv ytelsespensjon er prinsippene for tilordning følgende: Positivt avkastningsresultat (bokført avkastning utover 2,39 %) går til kundene. Likeså går positivt risikoresultat etter eventuelt tilføring til risikoutjevningfond (maks. 50 %), til kundene. Administrasjonsresultatet, samt negativt risikoresultat som ikke dekkes av risikoutjevningfond, og negativt avkastningsresultat (etter eventuell oppløsning av kursreguleringsfond) som ikke dekkes av tilleggsavsetninger, tilfaller/dekkes i sin helhet av pensjonskassen. Sammen med rentegarantipremie, avkastning på selskapsporteføljen og skatt mv., utgjør sistnevnte tilordninger regnskapets totalresultat.

Forsikringsvirksomhetsloven medfører videre at pensjonskassens aktiva allokteres til kundeportefølje og selskapsportefølje, og balansen er oppdelt i eiendeler til kunder og eiendeler til pensjonskassen.

Forvaltning av finansaktiva

Pensjonskassen har funnet det praktisk og hensiktsmessig å forvalte kundemidlene og selskapsmidlene i en og samme finansportefølje. Avkastningen på denne fellesporteføljen er fordelt på de to etter den forholdsmessige andel mellom forsikringstekniske avsetninger (kollektivporteføljen) og pensjonskassens egenkapital (selskapsporteføljen). Beregningene gjøres kvartalsvis for å sikre at kapitalbevegelser og bevegelser i forsikringstekniske avsetninger ved flytting blir hensyntatt i fordeling av avkastning.

Pensjonskassen har tatt i bruk finansielle derivater i kapitalforvaltningen. Finansielle derivater benyttes utelukkende for å redusere/avdekke valutarisiko, jfr. forskrift om pensjonsforetak § 22.

Finansielle eiendeler

Årsregnskapsforskriftens § 3-3 spesifiserer at finansielle instrumenter skal måles og innregnes i samsvar med IAS 39. I overensstemmelse med IAS 39 - Finansielle instrumenter: Innregning og måling, klassifiseres finansielle eiendeler i følgende kategorier:

- Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet
- Investeringer som holdes til forfall
- Utlån og fordringer
- Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg

Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet

En finansiell eiendel til virkelig verdi over resultatet er en finansiell eiendel som enten:

1. Er klassifisert som holdt for omsetning eller,
2. Ved førstegangsinnregning er øremerket av foretaket til virkelig verdi over resultatet

Med mindre en finansiell eiendel er et derivat stiller IAS 39.9 visse krav for å kunne klassifisere en finansiell eiendel som holdt for omsetning («trading»). Pensjonskassen har vurdert dette slik at dagens handel med verdipapirer ikke utgjør «trading» slik IAS 39.9 definerer begrepet.

IAS 39.9 åpner for regnskapsføring av en finansiell eiendel til virkelig verdi over resultatet dersom den finansielle eiendel, når den førstegangsinnregnes, øremerkes av foretaket til virkelig verdi over resultatet («fair value option»).

Pensjonskassen ønsker å vurdere alle finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet i samsvar med virkelig verdi opsjonen dersom det ikke ved innregning er besluttet noe annet. IAS 39.9 angir vilkårene for anvendelse av virkelig verdi opsjonen. Det sentrale grunnlag for anvendelse av virkelig verdi opsjonen er at en gruppe finansielle eiendeler, finansielle forpliktelser eller begge deler forvaltes på grunnlag av virkelig verdi og at inntjeningen vurderes etter samme prinsipper. Dette må også være i samsvar med en dokumentert kapitalforvaltningsstrategi og at informasjon internt og mellom nøkkelpersoner gis på dette grunnlag.

Pensjonskassen har utarbeidet en kapitalforvaltningsstrategi i samsvar med kravene i forskrift om pensjonsforetak. Porteføljen av verdipapirer forvaltes i samsvar med denne strategien og rapportering skjer til virkelig verdi gjennom rapportering av verdijustert avkastning. Videre rapporteres jevnlig porteføljens utvikling målt mot bufferkapital. Internt skjer den løpende oppfølging av verdipapirplasseringer basert på utvikling i virkelig verdi, og det er her et nært samarbeid mellom ledelsen og styret. I regnskapsføringen av finansielle eiendeler er det dermed lagt til grunn at vilkårene for anvendelse av virkelig verdi opsjonen er til stede.

Investeringer som holdes til forfall

Finansielle eiendeler med faste eller bestembare kontantstrømmer og bestemt innløsningsdato hvor pensjonskassen har intensjon om og evne til å holde investeringen til forfall, er klassifisert som investeringer holdt til forfall. Slike investeringer regnskapsføres til amortisert kost basert på effektiv rentemetoden. Nedskrivning av investeringer som holdes til forfall gjennomføres over resultatet dersom det foreligger vesentlig eller varig verdifall.

I samsvar med behovet for mest mulig stabilt avkastningselement, består en vesentlig del av pensjonskassens investeringsportefølje av finansielle instrumenter (obligasjoner) med en fastsatt og langvarig kontantstrøm. Denne delen har pensjonskassen en positiv intensjon og evne til å holde til forfall, og er således kategorisert som Hold-til-forfall. Disse papirene vurderes til anskaffelseskost med tillegg/fradrag for over-/underkurs. Over-/underkursen amortiseres over resterende løpetid, eller eventuelt til første rentereguleringstidspunkt, etter effektiv rentemetode. Over-/underkurs resultatføres som verdiendringer på investeringer.

Utlån og fordringer (herunder obligasjoner med pant til amortisert kost)

Finansielle eiendeler med faste eller bestembare kontantstrømmer som ikke er notert i et aktivt marked, er klassifisert som utlån og fordringer - med unntak av instrumenter som pensjonskassen har klassifisert til virkelig verdi over resultatet eller tilgjengelig for salg. Finansielle eiendeler klassifisert som lån og fordringer skal etter førstegangsinnregning måles til amortisert kost ved hjelp av en effektiv rentemetode.

Obligasjonene er kategorisert som utlån og fordringer siden de ikke handles i et aktivt marked. Disse papirene vurderes til anskaffelseskost med tillegg/fradrag for over-/underkurs. Over-/underkursen amortiseres over resterende løpetid, eller eventuelt til første rentereguleringstidspunkt, etter effektiv rentemetode. Over-/underkurs resultatføres som verdiendringer på investeringer.

Nedskrivning av utlån og fordringer gjennomføres over resultatet dersom det foreligger objektive indikasjoner på verdifall. Eksempler på objektive indikasjoner kan være:

- Vesentlige finansielle problemer hos debitor
- Betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd
- Innvilget utsettelse av betaling eller ny kreditt til betaling av termin

Premiefordringer og andre fordringer (herunder bankplasseringer) er balanseført til pålydende. Fordringene er vurdert ikke å være tapsutsatt.

Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg

Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg er finansielle eiendeler som er øremerket som tilgjengelig for salg eller som ikke er klassifisert som a) utlån og fordringer, b) investeringer som holdes til forfall, eller c) finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet.

Utgangspunktet etter IAS 39 er at finansielle eiendeler tilgjengelig for salg verdimåles til virkelig verdi, og gevinst eller tap innregnes i andre resultatkomponenter, jf årsregnskapsforskriftens oppstillingsplan.

Pensjonskassen har ikke klassifisert finansielle eiendeler som tilgjengelig for salg.

Forsikringsmessige avsetninger

Premiereserven er den forsikringstekniske kontantverdien av pensjonsrettigheter opptjent på beregningstidspunktet. Beregningen foretas av pensjonskassens aktuar.

For dødelighet og sivilstandselementer er benyttet det forsikringstekniske beregningsgrunnlaget K2013 fastsatt av Finanstilsynet med utgangspunkt i en utredning fra Finans Norge frem til 31.12.2020. Ny dødelighetstariff K2021_KLP er innført fra 31. desember 2020. Denne tariffen tar utgangspunkt i K2013 fastsatt av Finanstilsynet, men med en sterkere levealdersforbedring for menn. Fra 1. januar 2015 benyttes uføretariffen (KFSU2015) basert på uføreefaringene i årene 2011-2013 i pensjonskasser med KLP Forsikringservice som aktuar.

I premiereserven er det inkludert avsetning for administrasjonsreserve. Fra og med utgangen av 2018 utgjør administrasjonsreserven 3,0 % av premiereserven.

Det er foretatt en egen erstatningsavsetning for inntrufne forsikringstilfeller som ennå ikke er oppgjort (inkl. karensavsetning for uførerisiko), såkalte IBNR/RBNS-avsetninger. Avsetningen utgjør omlag 1,3 % av premiereserven ved utgangen av 2020, og vurderes til å være tilstrekkelig.

Risikoutjevningfond

Dersom risikoresultatet er positivt, kan inntil 50 % av dette avsettes til risikoutjevningfondet. Dette fondet kan i senere år benyttes til dekning av negativt risikoresultat. Risikoutjevningfondet klassifiseres som egenkapital, men henføres til kollektivporteføljen.

Premier og refusjoner for avtalefestet pensjon (AFP)

Pensjonskassens styre fastsetter årlig den forsikringsteknisk beregnede premiesatsen i pensjonsordningen etter anbefaling fra ansvarshavende aktuar. Premien består av den såkalte normalpremien, premie for administrasjon samt tilskudd til «ikke-forsikringsbare ytelser» (avgang etter 85-års regelen, bruttogaranti m.v.) I tillegg fastsettes en premie for at pensjonskassen garanterer beregningsgrunnlagets gjennomsnittlige rentesats på 2,39 % i 2020 (rentegarantipremie). I premien inngår det videre reguleringskostnader knyttet til årets lønns- og G-økninger. Reguleringskostnadene a-konto faktureres medio regnskapsåret, og endelig avregning mot enhetene foretas neste år.

Avtalefestet pensjon (AFP) for personer mellom 62 og 65 år i henhold til sentral generell særavtale (SGS 2020), er ikke noen forsikret ytelse. Pensjonskassen administrerer ordningen, og de respektive arbeidsgiverne refunderer løpende de faktiske uttellingene. Alderspensjon/AFP etter fylte 65 år er en 100 % utjevningsordning for arbeidsgivere med aktive medlemmer i henhold til SGS 2020 og forsikringsvilkårene. Arbeidsgiverne refunderer således alle faktiske utbetalinger til alderspensjon/AFP mellom 62 og 67 år.

Bruttopremier inntektsføres med de beløp som forfaller i året. Avgitt gjenforsikringspremie fremkommer som egen linje i resultatregnskapet.

Pensjonsforpliktelser egne ansatte

Pensjonskassens ansatte omfattes av pensjonskassens kollektive pensjonsordning på lik linje med andre medlemmer. Pensjonsordningen er ytelsesbasert i henhold til tariffavtalen i kommunal sektor. Den tilfredsstillende kravene i Lov om obligatorisk tjenestepensjon. Årets pensjonskostnad tilsvarer betalt arbeidsgiverpremie, korrigert for estimert endring i påløpt forpliktelse med fradrag for den tilordnede andel av TKPs totale forsikringsfond, beregnet etter IAS 19 om ytelser til ansatte. I den påløpte forpliktelsen inngår fremtidige AFP-utbetalinger. Det er videre gjort påslag for arbeidsgiveravgift til folketrygden.

Skatt

Pensjonskasser skattlegges etter samme regelverk som for gjensidige livsforsikringselskaper, og dette medfører formuesskatt til stat på 0,15 % av ev. ligningsmessig nettoformue. Skattemessig resultat fremkommer etter at det tas hensyn til permanente og (endring i) midlertidige forskjeller mellom finans- og skatteregnskap. Etter innføring av den såkalte fritaksmodellen, gjeldende også for pensjonskasser, og som i hovedsak innebærer skattefritak for opptjente inntekter fra aksjegevinster og -utbytte, men på den annen side ikke fradragsrett for aksjetap, oppstår de største permanente forskjellene her. Fra og med 2012 er fritaksmetoden opphevet for aksjer mv. som inngår i kollektivporteføljen. Fritaksmetoden gjelder fortsatt for aksjer mv. som inngår i selskapsporteføljen.

Fra og med 2018 er det innført nye skatteregler for pensjonskasser. Skattlegging av inntekter og kostnader knyttet til eiendeler i kollektivporteføljen skal foretas i samsvar med regnskapslovgivningen. Dette gjelder også investeringer i deltakerlignende selskaper. At skattlegging følger regnskap innebærer bl.a. at verdiendringer på finansielle omløpsmidler tilhørende kollektivporteføljen ikke lenger skal tilbakeføres for skatteformål. Pensjonsforetak vil fortsatt kunne fradragsføre avsetninger til kursreguleringsfond, men avsetninger til risikoutjevningfondet skal ikke lenger være fradragsberettiget. Inntekter og kostnader knyttet til selskapsporteføljen skal fortsatt skattlegges etter ordinære skatteregler. Risikoutjevningfondet ved utgangen av 2017 er ført til en egen konto som kommer til beskatning senest ved virksomhetens opphør.

Valutaomregning av transaksjoner i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til kursen på transaksjonstidspunktet. Markedsverdi for finansielle eiendeler og pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved å benytte balansedagens kurs.

Alle tallene i regnskap og noter er presentert i hele tusen kroner (TNOK) dersom ikke noe annet er angitt.

Note 1 - Kapitalavkastning

	2020	2019	2018	2017	2016
Resultatført avkastning	2,74 %	3,66 %	1,95 %	2,56 %	3,17 %
Verdijustert avkastning	5,47 %	7,07 %	1,42 %	4,88 %	3,55 %

TKP har felles forvaltning av kollektiv- og selskapsporteføljen. Avkastningen for kollektiv- og selskapsporteføljen er således identisk. Avkastningen er beregnet etter Modifisert Dietz. Verdijustert avkastning er eksklusive endringer i markedsverdi for investeringer til amortisert kost.

Note 2 - Fordringer på og investeringer i verdipapirer utstedt av foretak pensjonskassen er opprettet for

	Premiefordringer		Lån/verdipapirer	
	2020	2019	2020	2019
Trondheim kommune	8 325	1 904	0	0
Andre arbeidsgivere	3 374	2 522	0	0
Sum	11 699	4 426	0	0
Herav selskapsporteføljen	1 097	419	0	0
Herav kollektivporteføljen	10 602	4 007	0	0

Note 3 - Utlån og fordringer som måles til virkelig verdi

	Selskapsportefølje		Kollektivportefølje	
	2020	2019	2020	2019
Bank	100 398	56 125	969 938	537 158
Utlån	177	0	1 712	0
Andre fordringer	0	0	520	62 359
Sum	100 575	56 125	972 170	599 517

Andre fordringer er ikke mottatt oppgjør ved salg av en andel i et private equity-fond. Selskapsporteføljens andel (54) av samme oppgjør er presentert som andre fordringer i post 3.2.

Note 4 - Aksjer og andeler

Fellesportefølje	Kostpris	Balanseført verdi
Aksjer og andeler i norske selskaper:		
Olav Thon Eiendomsselskap ASA	33 304	121 114
Pareto PE II IS/AS	300	906
DNB Private Equity III IS/AS	32 492	92 088
DNB Private Equity IV IS/AS	65 933	77 484
DNB Private Equity VII IS/AS	3 167	2 710
Argentum 2017 IS	26 101	37 972
Argentum 2018 AS	11 432	14 822
Argentum 2019 IS	8 684	9 579
NBNP 2 AS	2 564	2 434
Sum aksjer og andeler i norske selskaper	183 977	359 109
Aksjer og andeler i utenlandske selskaper:		
Profi Fastigheter IV AB	21 473	57 356
Saga III	0	4 691
Saga IV	0	17 444
Saga VI	126 648	174 653
Saga VII	19 631	16 501
Saga VIII	2 560	2 560
Storebrand Emerging Private Equity Markets 2007 B-2	3 694	2 732
Storebrand International Private Equity X Ltd	11 898	17 598
Storebrand International Private Equity XI Ltd	15 125	26 711

Fellesportefølje	Kostpris	Balanseført verdi
Storebrand International Private Equity XII Ltd	14 453	24 948
Storebrand International Private Equity 13 Ltd	13 638	29 699
Storebrand International Private Equity 16 Ltd	21 250	28 841
Storebrand International Private Equity 17 Ltd	17 500	21 346
Storebrand International Private Equity 18 Ltd	10 000	10 222
Storebrand International Private Equity 19 Ltd	7 500	7 168
Cubera International Private Equity 20	1 599	1 335
Cubera IX LP	2 779	2 731
Sum aksjer og andeler i utenlandske selskaper	289 748	446 536
Andeler i eiendomsfond:		
Pareto Eiendomsfelleskap IS/AS	373 526	462 103
Pareto Eiendomsfelleskap II IS/AS	149 999	175 616
Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS/AS	160 923	194 969
Storebrand Eiendomsfond Norge KS	409 466	447 021
DNB Scandinavian Property Fund IS/AS	150 000	170 041
Union Real Estate Fund IS/AS	224 968	247 275
Sum andeler i eiendomsfond	1 468 882	1 697 025
Andeler i norske aksjefond:		
Pareto Aksje Norge	150 000	172 305
KLP AksjeNorge Indeks I	100 677	201 682
Landkreditt Utbytte	100 091	113 665
Danske Invest Norske Aksjer Institusjonelle	105 380	121 437
Sum andeler i norske aksjefond	456 148	609 089
Andeler i utenlandske aksjefond:		
KLP AksjeGlobal Indeks I	92 570	246 001
KLP AksjeGlobal Indeks V	275 437	330 259
KLP AksjeGlobal Flerfaktor	175 000	174 237
Lancelot Camelot	66 651	180 113
Aberdeen Emerging Markets Equity Ethical Fund	131 919	164 859
Keel Longhorn (NOK)	50 364	83 757
Sector Global Equity Kernel	53 143	65 224
AKO Global L/O H2N CF 1	250 000	341 908
Nordea Stabile Aksjer Global Etisk	100 940	215 388
Nordea Stabile Aksjer Global	297 465	328 726
Nordea Stabile EM Aksjer Etisk	106 227	100 118
DnB Global Marked Valutasikret C	240 000	284 286
DnB Disruptive Oppurtunities	30 000	48 305
Generation IM Global Equity	32 255	40 159
Sum andeler i utenlandske aksjefond	1 901 971	2 603 340
Andeler i hedgefond:		
Keel Foghorn H2N Serie 1	40 106	46 033
Sum aksjer og andeler	4 340 833	5 761 133
Herav selskapsporteføljen		540 394
Herav kollektivporteføljen		5 220 739

Porteføljen er godt diversifisert, og er spredt på ulike aktivaklasser, forvaltere og regioner. Underliggende beholdning i norske og utenlandske aksjefond samt aksjene i Olav Thon Eiendomsselskap ASA anses som børsnoterte verdipapirer, og utgjør 58 % av den totale beholdningen av aksjer og andeler. Alle de seks eiendomsfondene er uten belåning og anses som eiendomsseksponeering. Det foretas verdivurderinger flere ganger i året av 2 eller 3 uavhengige takstfirmaer/meglerfirmaer.

Aberdeen Eiendomsfond Norge I eier 32 eiendommer i følgende segmenter: Kontor 60 %, handel 15 %, lager 18 %, annet 7 %. Geografisk fordeling: Oslo 55 %, Oslo-området 23 %, Trondheim 10 %, Bergen 8 %, Stavanger 1 % og andre 3 %. Gjennomsnittlig restløpetid på leiekontraktene er 6,4 år.

Pareto Eiendomsfelleskap eier 25 eiendommer i følgende segmenter: Lager/logistikk 90 %, terminal/logistikk 10 %. Geografisk fordeling: Stor-Oslo 97 % og Østlandet for øvrig 3 %. Gjennomsnittlig restløpetid på leiekontraktene er 10,4 år.

Pareto Eiendomsfelleskap II eier 17 eiendommer i følgende segmenter: Kontor 49 %, handel 28 %, og lager 23 %. Geografisk fordeling: Oslo 20 %, Romerike 42 % og for øvrig 38 %. Gjennomsnittlig restløpetid på leiekontraktene er 10,6 år.

Storebrand Eiendomsfond Norge eier 19 eiendommer i følgende segmenter: Kontor 45 %, lager/logistikk 28 %, handel 12 % og hotell 15 %. Geografisk fordeling: Stor-Oslo 34 %, Østlandet for øvrig 38 %, Bergen 11 % og Stavanger 5 %. Gjennomsnittlig restløpetid på leiekontraktene er 8,8 år.

DNB Scandinavian Property Fund eier 13 eiendommer i følgende segmenter: Kontor 75 %, handel 15 %, hotell 8 %, parkering/annet 2 %. Geografisk fordeling: Norge 93 % (herav Oslo 72%) og Sverige 7 %. Gjennomsnittlig restløpetid på leiekontraktene er 6,0 år.

Union Core Real Estate Fund eier 11 eiendommer i segmentene: Kontor 42 %, undervisning 22 %, kombinasjon 7 %, servering/handel 11 %, helse/omsorg 12 % og annet 7 %. Geografisk fordeling: Oslo 31 %, Stor-Oslo 42 %, Trondheim 7 %, Bergen 7 %, Stavanger 8 % og Lillehammer 6 %. Gjennomsnittlig restløpetid på leiekontraktene er 8,1 år.

Utviklingen i verdi av andelene i eiendomsselskapene gjennom året har vært som følger:

	Inngående balanse	Tilgang/avgang i året	Verdiregulering i året	Utgående balanse
Aberdeen Eiendomsfond Norge I	185.396	0	9.573	194.969
Pareto Eiendomsfelleskap	279.457	151.058	31.589	462.103
Storebrand Eiendomsfond Norge	278.143	151.043	17.835	447.021
DNB Scandinavian Property Fund	166.659	0	3.382	170.041
Union Core Real Estate Fund	199.109	37.768	10.397	247.275
Pareto Eiendomsfelleskap II	165.171	0	10.445	175.616
Sum	1.273.935	339.869	83.221	1.697.025

Note 5 - Ansvarlig lånekapital i andre foretak

Fellesportefølje	Balanseført verdi	
	2020	2019
I datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	0	0
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi:		
DNB Bank ASA 20/30 FRN	21.170	0
Landkreditt Bank AS 18/28 FRN	23.321	23.307
Sparebank 1 Østlandet 18/28 FRN	25.360	25.290
Spb Øst 18/28 FRN	20.209	0
Sum	90.070	48.597

TKP har også eksponering i ansvarlig lånekapital i andre finansinstitusjoner gjennom plasseringen i obligasjonsfondet DNB Obligasjon E. Fondet består av ca. 17 % ansvarlig lånekapital pr. 31.12.2020.

Note 6 - Andre forpliktelser

	2020	2019
Skattetrekk pensjoner og ansatte	11.887	10.837
Arbeidsgiveravgift og finansskatt	870	879
Ferielønn og styrehonorar, påløpt	2.088	1.999
Annen kortsiktig gjeld	1.026	1.105
Sum	15.871	14.821

Skattetrekksmidlene er bundet på egen bankkonto.

Note 7 - Pensjoner m.v.

	2020	2019
Utbetalt direkte til forsikrede medlemmer/pensjonister:		
Vedtektsbestemte ytelser:		
Alderspensjon inkl. AFP 65-66 år	350.178	313.189
Uførepensjon	92.001	89.353
Ektefellepensjon	43.112	40.592
Barnepensjon	2.617	1.861
	487.908	444.995
Førtids-/bevilgningspensjoner:		
AFP 62-64 år	35.362	31.670
Bevilgningspensjoner	63	62
	35.425	31.732
Sum utbetalt direkte til pensjonister	523.333	476.727
+ Utbetalte refusjonspensjoner i h.t. Overføringsavtalen:		
Alderspensjon	35.534	37.348
Uførepensjon	5.222	5.866
Ektefellepensjon	1.897	1.851
Barnepensjon	95	70
	42.748	45.135
Sum brutto utbetalte pensjoner	566.081	521.862

	2020	2019
- Mottatte refusjonspensjoner i h.t. Overføringsavtalen:		
Alderspensjon	28.782	27.659
Uførepensjon	5.186	6.300
Ektefellepensjon	3.571	3.254
Barnepensjon	137	103
	37.676	37.316
- Mottatte refusjoner fra andre:		
Fra folketrygden mv.	0	0
- Sum mottatte refusjoner	37.676	37.316
Sum netto utbetalte pensjoner	528.405	484.545

Note 8 - Endringer i forsikringsforpliktelser

	Premie- reserve	Tilleggs- avsetninger	Kursreg.- fond	Premie- fond
Inngående balanse	11.516.917	742.873	1.146.259	225.231
<i>Resultatførte endr. i forsikringsforpliktelser:</i>				
Netto resultatførte avsetninger	1.007.884	158.833	426.887	4.560
Overskudd på avkastningsresultat	0	0	0	1.725
Frigjøring ved overgang til ny offentlig tjenestepensjon	-712.174	0	0	712.174
Annen tilordning av overskudd	0	0	0	0
Justering av forpliktelser fra andre res.komp.	0	0	0	0
Sum resultatførte endringer	295.710	158.833	426.887	718.459
<i>Ikke resultatførte endr. i forsikringsforpliktelser:</i>				
Overføringer mellom fond	0	0	0	-8.083
Overføringer til/fra selskapet	0	0	0	4.119
Sum ikke resultatførte endringer	0	0	0	-3.964
Utgående balanse	11.812.627	901.705	1.573.146	939.726

Pensjonsreformen innebærer en overgang fra bruttoordning til påslagsordning for alle aktive medlemmer født etter 1962. Endringen medfører at opptjening fram til 31.12.2019 for disse ansatte overføres til en oppsatt rettighet. Dette kombinert med innføring av ny bransjestandard for beregning av folketrygden innebærer en betydelig reduksjon i premiereserven på 712,2 mill. kr som er overført til premiefond, i overensstemmelse med Finanstilsynets brev av 2. september 2020.

Note 9 - Forsikringsforpliktelser – bransjefordeling

	Premie- reserve	Tilleggs- avsetninger	Kursreg.- fond	Premie- fond
Totalt	11.812.627	901.705	1.573.146	939.726
Herav hovedbransje:				
Kollektiv pensjonsforsikring for kommuner, herunder institusjoner o.l.	11.812.627	901.705	1.573.146	939.726
Herav delbransje:				
Ytelsesbaserte pensjonsordninger uten investeringsvalg	11.812.627	901.705	1.573.146	939.726

Note 10 - Solvensmargin

	2020	2019
Kjernekapital	1.322.136	1.226.592
Evigvarende ansvarlig lån	100.575	100.575
Tilleggsavsetninger (50 %)	450.853	371.436
Risikoutjevningfond (50 %)	47.262	65.495
Fradrag for ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	-23.835	0
Solvensmarginkapital	1.896.991	1.764.099
Solvensmarginkrav	532.951	490.235
Kapital i prosent av krav	355,9 %	359,8 %

Note 11 - Lønns- og pensjonskostnader egne ansatte

Antall ansatte i pensjonskassen pr. 31.12.2020: 14. Gjennomsnitt i 2020: 13,8 årsverk.

I administrasjonskostnader inngår endringer i pensjonsforpliktelser for kassens egne ansatte, i samsvar med beskrivelse i regnskapsprinsipper. Følgende forutsetninger gjelder: Dødelighet og uførhet mv. som i kassens forsikringstekniske beregningsgrunnlag totalt.

Økonomiske forutsetninger	31.12.2020	31.12.2019
Diskonteringsrente	1,70 %	2,30 %
Forventet avkastning	1,70 %	2,30 %
Årlig lønnsvekst	2,25 %	2,25 %
Årlig G-regulering	2,00 %	2,00 %
Pensjonsregulering	1,24 %	1,24 %
Sammensetning av årets pensjonskostnad:	2020	2019
Nåverdi årets opptjening	1.484	1.613
+ Rentekostnad	<u>829</u>	<u>992</u>
Brutto pensjonskostnad	2.313	2.605
- Forventet avkastning	-669	-722
Administrasjonskostnad/rentegarantipremie	141	134
Arbeidsgiveravgift	247	284
Resultatført planendring	0	-1.662
= Netto pensjonskostnad inkl. arb.giveravgift	2.032	639
Andre resultatkomponenter - estimatavvik pensjoner	-786	-3.751
= Samlet pensjonskostnad	1.245	- 3.112
Balansført forpliktelse pr. 31.12.:	2020	2019
	(beste estimat)	(beste estimat)
Brutto påløpt pensjonsforpliktelse	41.426	34.951
- Pensjonsmidler	-35.862	-28.698
= Netto påløpt pensjonsforpliktelse	5.564	6.253
+ Arbeidsgiveravgift	784	882
Balansført netto forpliktelse inkl. arb.giveravgift	6.348	7.134

Note 12 - Ytelser og lån til ledende ansatte og styret

Opptjente ytelser til ledende ansatte og styret i 2020	Lønn/ honorar	Pensjons- kostnader	Natural - ytelser	Totalt
Styret				
Ida Espolin Johnson, leder	161,50	0	0	161,50
Ragnar Torvik, nestleder (til 15.02.2021)	80,75	0	0	80,75
Svein Sivertsen, nestleder (fra 15.02.2021)	80,75	0	0	80,75
Fehrat Güven	80,75	0	0	80,75
Kjersti Aas	80,75	0	0	80,75
Roger Mogseth	80,75	0	0	80,75
Sonia Tangen	80,75	0	0	80,75
Sissel Slettum Bjerke (varamedlem)	3,20	0	0	3,20
Ketil Sivertsen (varamedlem)	3,20	0	0	3,20
Sum	652,50	0	0	652,50
Helge Rudi, daglig leder	1.579,40	146	5	1.730,04

Det er ikke utbetalt tilleggsgodtgjørelse for spesielle tjenester til styrets medlemmer. Det foreligger ingen avtale som innebærer forpliktelser til å gi særskilt vederlag ved fratredelse, opphør eller endring av ansettelsesforholdet for daglig leder eller andre ansatte. Det samme gjelder for styrets medlemmer.

Det er heller ikke inngått avtale om bonuser, overskuddsdeling, opsjoner eller lignende til fordel for styret, daglig leder eller andre ansatte. Opplysningene er vurdert å tilfredsstille de krav som følger av godtgjørelsesforskriften.

Det er ikke gitt lån, forskuddsbetaling eller stilt sikkerhet for lån til daglig leder, øvrige ansatte eller styremedlemmer.

Note 13 - Forsikringsrelaterte driftskostnader og andre kostnader

I forsikringsrelaterte driftskostnader inngår revisjonshonorar med (inkl. MVA):	2020	2019
Lovpålagt revisjon	411	324
Annen bistand	11	111
Totalt honorar til revisor	422	435
I andre kostnader inngår formuesskatt med:		
Sum brutto ligningsformue	16.637.600	15.077.092
Skattemessig gjeld	-15.437.600	-13.877.092
Netto ligningsformue	1.200.000	1.200.000
Årets formuesskatt	1.800	1.800
Differanse avsatt og utlignet formuesskatt tidligere år	-411	-570
Sum kostnad	1.389	1.230

Note 14 - Skattekostnad

Skattemessig næringsinntekt/betalbar inntektsskatt		2020	2019	
Totalresultat		64.249	121.704	
Forskjeller mellom regnskap og skattemessig næringsinntekt:				
Utbytte fra aksjer og -fond		-475	-772	
Aksjegevinster/-tap		-7.609	-18.192	
3 % av netto skattefrie inntekter etter fritaksmetoden		14	23	
Verdiendring i finansielle omløpsmidler		-43.111	-47.454	
Andeler i deltakerlignede selskap		0	0	
Rente på iliknet skatt		1	0	
Endring i pensjonsforpliktelse egne ansatte		-786	-5.780	
Overført fra (til) risikoutjevningssfond		0	0	
Formuesskatt		1.389	1.230	
Skattemessig næringsinntekt		13.672	50.759	
Korreksjon vedrørende tidligere år		-5.683	-6.372	
Anvendelse av fremførbart underskudd		<u>-7.989</u>	<u>-44.387</u>	
= Grunnlag for beregning av inntektsskatt		0	0	
25 % skatt av skattemessig beregningsgrunnlag		0	0	
Betalbar inntektsskatt		0	0	
Utsatt skatt		2019	2020	Endring
<u>Midlertidige forskjeller:</u>				
Netto pensjonsforpliktelse egne ansatte		7.134	6.348	786
Risikoutjevningssfond		-80.837	-80.837	0
Finansielle eiendeler		-10.600	-28.429	17.829
<u>Andre forskjeller:</u>				
Fremførbart underskudd i inntekt		437.688	429.699	7.989
Netto forskjeller/grunnlag for utsatt skatt/skattefordel		353.385	326.781	26.604
Utsatt skattefordel (25 % av grunnlaget)		88.346	81.695	6.651
Herav balanseført utsatt skattefordel		0	0	0

Nye skatteregler ble innført for pensjonskasser fra og med 2018. Det er fremdeles uavklarte forhold (effekten av nye skatteregler over tid, mulige endringer i regnskapsregelverket og framtidig skattemessig inntekt), som medfører usikkerhet om faktisk utnyttelse av fremførbart underskudd. Mulig utsatt skattefordel balanseføres derfor ikke.

Note 15 - Resultatanalyse

Analysen gjelder i sin helhet følgende: Hovedbransje: Kollektiv pensjonsforsikring for kommuner, herunder institusjoner o.l. Delbransje: Ytelsesbaserte pensjonsordninger uten investeringsvalg:

	2020	2019
Verdijustert avkastning	790.175	895.310
Garantert rente	-281.612	-286.017
Risikoresultat	-40.055	99.871
Administrasjonsresultat	7.768	9.492
Rentegarantipremie	18.000	16.500
Sum resultatelementer	494.277	735.156
Til(-)/fra(+) kursreguleringsfond	-426.887	-458.034
Resultat til fordeling	67.390	277.122

	2020	2019
Til(-)/fra(+) tilleggsavsetninger	-76.363	-144.096
Tilført kundenes premiefond av risikoresultat	0	-99.871
Avkastning premiefond utover garantert rente	-1.725	-2.537
Tilført premiereserven/kundene	0	0
Resultat av teknisk regnskap	-10.697	30.617
Spesifikasjon administrasjonsresultat:		
Beregningsmessige omkostninger	49.506	53.633
Herav til administrasjonsreserve	-7.757	-12.194
Årets faktiske kostnader	-33.981	-31.947
Administrasjonsresultat	7.768	9.492
Spesifikasjon risikoresultat:		
Risikoresultat død	0	-6.843
Risikoresultat overlevelse/levealder	-39.858	81.708
Risikoresultat uførhet	0	25.202
Reassuranseresultat	-197	-197
Risikoresultat	-40.055	99.871

Premiereserven er økt med 49,2 mill. kr for å ta hensyn til økt levealder for menn (ny dødelighetstariff fra 31.12.2020). Dette har belastet risikoresultatet i 2020, og medfører et negativt risikoresultat på -40,1 mill. kr. Risikoresultatet er i sin helhet henført til overlevelse/levealder pga. at det har vært vanskelig å forklare risikoresultatet i detalj på de ulike hendelsestyper. Dette skyldes primært utfordringer med kvaliteten i uttrekket av data fra pensjonssystemet i forbindelse med det forsikringstekniske oppgjøret pr. 31.12.2020, som følge av de omfattende tilpasninger som er gjort i tilknytning til pensjonsreformen.

Erstatningsavsetningen ble redusert med 50 mill. kr i 2019. Dette påvirket risikoresultatet direkte, og ble i sin helhet henført til risikoresultat overlevelse/levealder. I pensjonskassens premietariff er det ikke eksplisitt inkludert noe fortjenesteelement for risiko. Vederlag for rentegaranti i 2020 og 2019 er henholdsvis 18.000 og 16.500.

Note 16 - Flytting til og fra pensjonskassens pensjonsordning

	Tilgang 2020	Avgang 2020	Tilgang 2019	Avgang 2019
Premiereserve	443.193	0	4.722	0
Tilleggsavsetninger	82.470	0	489	0
Kursreguleringsfond	0	0	0	0
Premiefond	4.119	0	42	0
Totalt	529.782	0	5.253	0
Antall kontrakter	2	0	1	0

Tilgang i 2020 gjelder Klæbu kommune som ble sammenslått med Trondheim kommune 1.1.2020 og Klæbu Industrier KF. Tilgang i 2019 gjelder Klæbu Sokn. Alle kontraktene er overført fra KLP.

Note 17 - Poster utenom balansen

Kommitert, ikke innkalt kapital vedr. investeringer i eiendomsfond/selskaper og private equity fond utgjør ved utgangen av året:

Selskap	2020	2019
Eiendomsfond/selskaper		
Profi Fastigheter IV AB	22 241	23 400
Profi Fastigheter V PPL	126 450	0
Union Core Real Estate Fund	0	27 768
Private equity		
DNB Private Equity III	12 441	17 778
DNB Private Equity IV	30 779	44 082
DNB Private Equity VII	28 368	0
Saga III	3 514	3 463
Saga IV	2 784	2 704
Saga VI	59 820	87 852
Saga VII	91 545	101 761
Saga VIII	104 597	0
Storebrand International Private Equity 13	0	12 500
Storebrand International Private Equity 16	3 750	7 500
Storebrand International Private Equity 17	7 500	12 500
Storebrand International Private Equity 18	15 000	20 000
Storebrand International Private Equity 19	22 500	27 000
Cubera International Private Equity 20	29 840	0
Cubera IX LP	49 472	50 000
Argentum 2017 IS	13 432	21 017
Argentum 2018 AS	10 409	13 485
Argentum 2019 IS	20 050	30 000
Argentum 2020 IS	31 411	0
Pareto PE II	5 056	5 056
Sum kommitert, ikke innkalt kapital	690 959	507 867

Note 18 - Beskrivelse av pensjonsordningen

Medlemskap

TKP er pensjonsordning for Trondheim kommunes arbeidstakere som oppfyller minstekravet for medlemskap. Andre foretak som kommunen har eller har hatt eierandel i, eller som har nær tilknytning til kommunen, herunder stiftelser, kan også ha pensjonsordning i TKP. Ved utgangen av 2020 har følgende enheter pensjonsordningen i TKP:

Enheter med aktive medlemmer:

- Trondheim kommune inkl. folkevalgte
- Olavsfestdagene i Trondheim
- Kong Carl Johans Arbeidsstiftelse
- Trondheim Parkering AS
- Stavne Trondheim KF
- Trondheim Havn IKS
- Trøndelag Brann- og redningstjeneste IKS

- Midt-Norge 110-sentral IKS
- Kunsthall Trondheim AS
- Kirkelig Fellesråd i Trondheim
- Stiftelsen Trondhjems Hospital
- Olavshallen AS
- Klæbu Industrier KF
- Trondheim kommunale pensjonskasse
- Personellservice Trøndelag (lukket ordning)
- Trondheim Kino AS (lukket ordning)
- TRV Gruppen AS (lukket ordning)
- Trondheim Renholdsverk AS (lukket ordning)
- Retura TRV AS (lukket ordning)

Enheter med kun oppsatte rettigheter og/eller pensjonister:

- Statkraft AS
- Statkraft Energi AS
- Tensio TS AS
- Statkraft Varme AS
- BUF-etat Region Midt-Norge (tidligere ansatte i Trondheim kommune)
- Trondhjems Asylselskap
- Svartlamon boligstiftelse

Som medlemmer av TKP regnes alle ansatte i Trondheim kommune og tilknyttede enheter. Unntatt fra medlemskap er ansatte som ved tiltredelsen har mindre enn 3 år igjen til oppnådd aldersgrense for stillingen, og lærere og sykepleiere som er innmeldt i henholdsvis Statens pensjonskasse og KLP. Pensjonskassen driver også vedtektsfestet pensjonsordning for kommunens politisk valgte tillitsmenn. Denne ordningen gjelder kun opptjening til og med 2013, og allerede opptjente rettigheter og løpende pensjoner pr. 31.12.2013 reguleres videre etter ordinære regler. De politisk valgte tillitsmenn ble meldt inn på ordinære vilkår fra 1.1.2014.

Pensjonsytelser (for ansatte født før 1963 og for opptjening til 31.12.2019 for ansatte født i 1963 og senere)

Som offentlig tjenestepensjonsordning garanterer TKP en alderspensjon på 66 prosent av lønn (ytelsesordning), inntil 12 ganger folketrygdens grunnbeløp ved full opptjening. Full opptjening oppnås etter minimum 30 års medlemskap. I tillegg til alderspensjon omfatter pensjonsytelsene uførepensjon, ektefellepensjon og barnpensjon. Arbeidstakerne betaler selv 2 % av pensjonsgrunnlaget i pensjonspremie.

Avtalefestet pensjon (AFP) er en tariffestet arbeidsgiverpensjon som beregnes og utbetales av pensjonskassen, men som i sin helhet finansieres av arbeidsgiver. Begrunnelsen for dette er at pensjoner der ansatte uavhengig av pensjonsalder selv kan velge pensjoneringstidspunkt, ikke er å anse som forsikringsbar ytelse. Dagens AFP utbetales bare i tidsrommet 62 år til 67 år, og reduseres i tillegg for all inntekt dersom den er beregnet etter folketrygdens regler.

Ved fratreden uten rett til straks begynnende pensjon, gir 3 års medlemstid eller mer en oppsatt rett til fremtidig pensjon. Pensjonsutbetalingene reguleres i takt med folketrygdens grunnbeløp. Pensjonene fra TKP samordnes med andre offentlige pensjons- og trygdeytelser i henhold til lov om samordning av 1957 med tilhørende forskrifter.

Pensjonsytelser (for ansatte født i 1963 og senere, for opptjening fra 01.01.2020)

Fra 2020 startes opptjening til alderspensjon i en «alleårsmodell». Medlemmet tjener opp alderspensjon hvert år en er i arbeid fram til fylte 75 år. Medlemmet kan starte uttak av alderspensjon mellom 62 og 75 år, og den blir ikke avkortet mot lønn. Pensjon fra den nye ordningen skal beregnes uavhengig av folketrygden, og blir derfor omtalt som en påslagsordning. Medlemmer som pr. 1.1.2020 har opptjening i den tidligere bruttoordningen, beholder denne i tillegg.

Alderspensjon tjenes opp ved at 5,7 % av pensjonsgrunnlaget mellom 0 og 12 G legges i en pensjonsbeholdning for tjenestepensjonsordningen. Det er en tilleggssats på 18,1 % for pensjonsgrunnlaget mellom 7,1 og 12 G. Tillegg til alderspensjonen i form av betinget tjenestepensjon tjenes opp med 3,0 % av pensjonsgrunnlaget opp til 7,1 G. Betinget tjenestepensjon kommer ikke til utbetaling dersom forsikrede har rett til AFP. Oppspart pensjonsbeholdning skal ved uttak av alderspensjon deles på et delingstall. Delingstallet er medlemmets antatte forventede gjenværende levealder. I tillegg til alderspensjon omfatter pensjonsytelsene uførepensjon, ektefellepensjon og barnpensjon. Arbeidstakerne betaler selv 2 % av pensjonsgrunnlaget i pensjonspremie.

Ved fratreden uten rett til straks begynnende pensjon, gir 1 års medlemstid eller mer i den nye offentlige tjenestepensjon en oppsatt rett til fremtidig pensjon. Pensjonsutbetalingene reguleres i takt med folketrygdens grunnbeløp.

I de nye reglene som trådte i kraft 1.1.2020 er det også vedtatt at AFP skal være en livsvarig pensjon som kommer i tillegg til alderspensjon fra den offentlige tjenestepensjonsordningen og folketrygden, på linje med AFP i privat sektor. Den kan tidligst tas ut fra 62 år, og senest fra 70 år. Endelig regelverk for ny AFP i offentlig sektor er enda ikke kommet på plass som følge av at AFP i privat sektor ikke er ferdigforhandlet.

Pensjonsytelser ved medlemskap i flere offentlige pensjonsordninger.

TKP har inngått overføringsavtale med Statens Pensjonskasse og de øvrige pensjonsordningene i kommunal sektor. Avtalen sikrer at arbeidstakere som har vært medlem av flere offentlige pensjonsordninger, får pensjon fra siste ordning som om de hele tiden har vært medlem av en og samme ordning. Overføringsavtalens Sikringsordning skal sikre pensjonsrettigheter opparbeidet hos arbeidsgivere som opphører. Administrasjon av Overføringsavtalen og Sikringsordningen finansieres av arbeidsgiver ved egen avgift.

Utvikling i medlemsbestanden	Antall 2020	Antall 2019	Endring
Aktive	14.130	13.291	839
Oppsatte med rett	7.482	6.989	493
Oppsatte uten rett *	26.415	24.920	1.495
Sum aktive og oppsatte	48.027	45.200	2.827
Alderspensjon	5.738	5.146	592
AFP og tidligpensjon	487	502	-15
Uførepensjon	2.448	2.263	185
Ektefellepensjon	895	863	32
Barnpensjon	60	47	13
Antall pensjoner i alt	9.628	8.821	807
Totalt antall	57.655	54.021	3.634

* Oppsatte uten rett inneholder personer med tjenestetid mindre enn 3 år.

Note 19 - Virkningen av endringer i forutsetninger

Det forsikringstekniske beregningsgrunnlaget følger dødelighetsforutsetningene i K2021_KLP. Grunnlaget for fastsettelsen av uføretariffen (KFSU 2015) er uføreerfaringene i årene 2011–2013 i pensjonskasser med KLP FS som aktuar. Grunnlagsrenten var 2,39 % i 2020.

Reduseres dødeligheten med 10 % vil netto premiereserve i pensjonskassen øke med 262 mill. kr. (2,22 %)

Økes uførehyppheten med 20 % vil netto premiereserve i pensjonskassen øke med 53,1 mill. kr. (0,45 %)

En reduksjon i dødeligheten med 10 % betyr at en nyfødt vil leve ca 1 år lengre enn i dag, og en 67-åring vil leve ca. 0,8 år lengre enn i dag. En økning av uførehyppheten med 20 % vil si at antall nye uføretilfeller øker med 20 %.

Note 20 - Transaksjoner med nærstående parter

Trondheim kommunale pensjonskasse ble opprettet 1.1.1913 av bystyret i Trondheim. Pensjonskassens formål er å yte pensjoner til medlemmene og deres etterlatte.

Pensjonskassen er en selvstendig juridisk enhet med egen regnskapsføring. Pensjonskassens midler holdes adskilt fra kommunens og konsernenhetenes midler, og hefter ikke for deres forpliktelser. Fem av styremedlemmene utnevnes av Trondheim bystyre, og to av arbeidstakernes organisasjoner.

Trondheim kommunale pensjonskasse tok opp et ansvarlig lån på 100 mill. kr. fra Trondheim kommune i november 2016. Lånet løper til en årlig fast rente på 4,20 %, og det er kostnadsført rente med 4,2 mill. kr i 2020, jfr. note 28

Premiefondet er tilført 2,0 % garantert rente samt overskudd på avkastningsresultatet med til sammen ca. 6,3 mill. kr i 2020, og ca. 5,6 mill. kr i 2019. Premiefondet ved utgangen av 2020 utgjør 939,7 mill. kr. mot 225,2 mill. kr. ved utgangen av 2019, jfr. note 8.

Trondheim kommunale pensjonskasse ble tilført kjernekapital i form av eiendom (tingsinnskudd) i 2013, og eiendommene leies ut til Trondheim kommune på en 50 – års leieavtale. I henhold til leieavtalen er leietaker ansvarlig for forvaltning, drift og vedlikehold av eiendommene. I 2020 har Trondheim kommune betalt en leie på 20,8 mill. kr mot 20,5 mill. kr. i 2019.

Fordringer på og investeringer i verdipapirer utstedt av foretak pensjonskassen er opprettet for framgår av note 2.

Pensjonskassen er fakturert for innkjøp av IKT-tjenester fra Trondheim kommune i 2020 og 2019 med henholdsvis 223 og 282 (1000 NOK).

TKP ivaretar tjenstepensjonsordningen for ansatte i Trondheim kommune, og Trondheim kommune må følgelig betale arbeidsgiverdelen av pensjonspremien. Nødvendig forsikringsteknisk premie beregnes av TKPs aktuar, og fastsettes av styret i TKP i samsvar med aktuars anbefaling. Forfalte brutto premier består av:

	2020	2019
Arbeidsgivernes tilskudd:		
Normalpremie minus arbeidstakerandel (9,37 %/8,77 %)	489.163	430.638
Avregning ikke-forsikringsbare ytelser	0	2.805
Reguleringspremie	140.000	375.000
Refusjoner for AFP og bevilgningspensjoner	84.338	77.673
Rentegarantipremie	18.000	16.500
Arbeidstakernes medlemsinnskudd (2,00 %)	104.434	98.186
Sum forfalt premie	835.935	1.000.803

Note 21 - Finansiell risiko knyttet til finansielle instrumenter

Den finansielle risikoen i pensjonskassen er knyttet til evnen til å innfri den årlige avkastningsgarantien. I tillegg skal pensjonskassen kunne tåle betydelig markedsfall uten å komme i konflikt med kravene til, og ha en forsvarlig risikostyring. TKP har valgt en forvaltningsstrategi som søker å utnytte at aktivaklassene normalt svinger noe i utakt, slik at det kan oppnås høyere totalavkastning til moderat risiko. Kollektiv- og selskapsporteføljene forvaltes under ett, og består primært av rentebærende investeringer inkludert obligasjoner som holdes til forfall (og måles til amortisert kost). For øvrig består porteføljen av norske og internasjonale aksjer inkl. unoterte eiendomsaksjer og private equity. I tillegg er det investert i eiendom og absolutte avkastningsfond (hedgefond).

De ulike aktiva er i ulik grad utsatt for finansiell risiko. Hovedformene for finansiell risiko er kredittrisiko, markedsrisiko inkl. rente- og eiendomsrisiko, valutarisiko og likviditetsrisiko.

Kredittrisiko

Med kredittrisiko menes at en utsteder av et verdipapir eller en lånekunde ikke er i stand til å oppfylle sine forpliktelser. Hoveddelen av obligasjonsporteføljen er obligasjoner med fortrinnsrett, kommuner og norske banker med god kapitaldekning. Pensjonskassen har i tillegg utarbeidet rammer for plassering pr. utsteder. Det er i begrenset grad foretatt direkteinvestering i obligasjoner med høy kredittrisiko.

Markedsrisiko (inkl. eiendoms-, rente- og valutarisiko)

Den aktivaklassen som er mest utsatt for markedsrisiko er aksjer. Aksjemarkedsrisikoen søkes redusert gjennom en balansert sammensetning av egenkapitalinstrumenter med ulik risikoprofil. Eiendomsrisiko er risiko for verdiendring på eksponering i fast eiendom.

Renterisiko er risiko for verdiendring på rentebærende instrumenter som følge av endringer i det generelle rentenivået. Dessuten kan kredittmarginen (krav til avkastning utover det generelle rentenivået) øke. I tillegg til endringer i det generelle rentenivået og kredittmarginen avhenger verdiendringen av durasjonen (gjennomsnittlig løpetid på kontantstrømmene) på plasseringene. Pensjonskassens kapitalforvaltningsstrategi inneholder fastsatte rammer for akseptabel renterisiko.

Valutarisiko er risiko for verdiendringer som følge av svingninger i valutakursene. For egenkapitalinstrumenter utgjør slik risiko normalt en mindre del av den totale svingningsrisikoen, og utgjør normalt en betydelig større del av den totale svingningsrisikoen for renteinstrumenter. Pensjonskassen valutasikrer derfor normalt investeringer i utenlandske rentepapirer. Mellom 50 % og 100 % av utenlandske aksjeinvesteringer valuta-sikres. Den gjenværende valutarisikoen er en del av pensjonskassens generelle diversifiseringsstrategi.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at posisjoner ikke lar seg realisere innen en gitt frist uten betydelig prisnedslag. Hoveddelen av pensjonskassens investeringer kan realiseres i løpet av kort tid. De minst likvide plasseringene (unoterte aksjer og alternative plasseringer) utgjør en såpass begrenset del av pensjonskassens totale forvaltningskapital at pensjonskassens totale likviditet anses som meget god.

Solvenskapitaldekning

Fra 01.01.2019 ble det innført et nytt bindende kapitalkrav for pensjonskasser hvor solvenskapitaldekningen minimum skal være 100 %. Solvenskapitaldekningen er definert som ansvarlig kapital delt på solvenskapitalkravet. De kvantitative plasseringsbegrensningene i kapittel 4 i forskrift om pensjonsforetak ble opphevet fra samme tidspunkt.

Kapitalkravet har utviklet seg slik i løpet av året:

Solvenskapitalkrav (mill. kr.)	2020	2019
Renterisiko	165	366
Aksjerisiko	1.584	1.413
Eiendomsrisiko	510	403
Valutarisiko	273	157
Kreditmarginrisiko	641	647
Konsentrasjonsrisiko	6	19
Diversifiseringsgevinst – markedsrisiko	-582	-671
Sum markedsrisiko	2.596	2.334
Forsikringsrisiko	597	661
Motpartsrisiko	63	17
Diversifiseringsgevinst - totalrisiko	-432	-427
Operasjonell risiko	66	58
Justering utsatt skatt	-434	-396
Totalt	2.456	2.246

Det økte kapitalkravet i 2020 skyldes både økt aksje-, eiendoms- og valutarisiko.

Den ansvarlige kapitalen har utviklet seg slik i løpet av året:

Ansvarlig kapital (mill. kr.)	2020	2019
Innskutt egenkapital	1.243	1.200
Opptjent egenkapital	242	141
Risikoutjevningfond	95	131
Evigvarende ansvarlig lån	101	101
Tilleggsavsetninger	940	743
Kursreguleringsfond	1.573	1.146
Justering i avsetninger ved overgang til markedsverdier	134	393
Risikoreduserende effekt i beste estimat ved død og uførhet	103	80
Merverdier porteføljer til amortisert kost	127	73
Totalt	4.558	4.008

Økt ansvarlig kapital skyldes primært økt kursreguleringsfond. Solvenskapitaldekningen har økt fra 178 % ved starten av året til 186 % ved utgangen av 2020.

Note 22 - Finansielle instrumenter målt til virkelig verdi over resultatet

De finansielle instrumentene er klassifisert i tre ulike nivåer/klasser.

Nivå 1: Noterte priser i aktive markeder

Nivå 2: Ikke børsnoterte, observerbare priser enten direkte gjennom en markedsplass, eller indirekte gjennom innhentede priser

Nivå 3: Priser som ikke bygger på observerbare markedsdata.

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Noterte norske aksjer	121.114	0	0	121.114
Aksjefond	0	3.212.429	0	3.212.429
Hedgefond	0	0	46.033	46.033
Unoterte eiendomsaksjer/fond	0	0	1.756.816	1.756.816
Private equity	0	0	624.742	624.742
Sum aksjer og andeler	121.114	3.212.429	2.427.591	5.761.133
Obligasjonsfond	0	1.087.024	0	1.087.024
Obligasjoner	2.756.014	2.980.946	91.752	5.828.712
Sum obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	2.756.014	4.067.970	91.752	6.915.736
Utlån og fordringer	0	1.072.744	0	1.072.744
Finansielle derivater	0	46.080	0	46.080
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	2.877.128	8.399.224	2.519.342	13.795.694

Børsnoterte sertifikater og obligasjoner er plassert i nivå 1. Sertifikater, obligasjoner notert på Alternativ Bond Market (ABM), bankinnskudd, fordring ved salg av verdipapir og valutaterminer er plassert i nivå 2. Unoterte obligasjoner er klassifisert i nivå 3.

Unoterte eiendomsaksjer og private equity baseres verdsettingen på siste rapporterte kurser fra forvalterne. Verdifastsettelsen vil derfor normalt være et kvartal forsinket. For aksjefond, sertifikater og obligasjoner benyttes offisielle ligningskurser.

Note 23 - Investerings eiendommer

Trondheim kommunale pensjonskasse fikk tilført 286.500 (1.000 NOK) i ny kjernekapital pr. 01.11.2013 i form av tre bygårder. Verdien inkl. realavkastningskrav ble fastsatt ved takst av to uavhengige meglere (Eiendomsmegler 1 Næringseiendom og BER Verdivurdering AS). Bygårdene leies ut til Trondheim kommune på en 50 – års leieavtale. I henhold til leieavtalen er leietaker ansvarlig for forvaltning, drift og vedlikehold av eiendommene. Årlig leie reguleres med 100 % av KPI. Trondheim kommune har rett til å kjøpe tilbake eiendommene til KPI-regulert kostpris når som helst i løpet av leieperioden. Eiendommene benyttes ikke av Trondheim kommunale pensjonskasse.

Eiendommene regnskapsføres til virkelig verdi i henhold til årsregnskapsforskriften § 3-4 og IAS 40. Verdsettningen er basert på diskontering av fremtidige kontantstrømmer fra den langsiktige leiekontrakten med Trondheim kommune. Både ved etablering av leibeløpet i leieavtalen ved overføringen 01.11.2013 og ved verdsettelsen pr. 31.12.2013 er det anvendt et realavkastningskrav på de tre eiendommene på henholdsvis 5,8 %, 6,0 % og 6,2 % i samsvar med vurdering av uavhengig megler. Ved hvert senere årsskifte har uavhengig megler vurdert realavkastningskravet isolert sett til å være noe lavere, men dette anses ikke relevant for verdsettelsen pga. bestemmelser i leieavtalen med Trondheim kommune. Det ble ikke foretatt noen verdiregulering i 2013. Verdireguleringen i årene deretter er lik den prosentvise endringen i leieinntekt siden Trondheim kommune har rett til å kjøpe tilbake eiendommene til KPI-regulert kostpris når som helst i løpet av leieperioden. Dette innebærer at samme realavkastningskrav er lagt til grunn for verdsettelsen i alle år etter ervervet av eiendommene. Mottatt leieinntekt fra Trondheim kommune i 2020 og 2019 er henholdsvis 20.848 og 20.483 (1.000 NOK). Det har ikke påløpt driftskostnader vedr. investeringseiendommene siden leietaker dekker alle kostnader inkl. kommunale avgifter og forsikringer.

Utviklingen i verdi av investeringseiendommene gjennom året har vært som følger:

	Investerings eiendommer
Anskaffelsesverdi tidligere år	293.663
Verdiregulering tidligere år	44.509
Inngående balanse	338.172
Tilgang	0
Avgang	0
Verdiregulering i regnskapsåret	5.749
Utgående balanse	343.921

Note 24 - Investeringer som holdes til forfall

Debitorkategori	Pålydende verdi	Kostpris	Balanseført verdi	Virkelig verdi	Gjenstående amortisering
Obligasjoner med fortrinnsrett	140.000	143.315	141.658	158.574	-1.658
Senior/Tier 3 bank/finans	447.000	449.126	446.380	466.141	620
Kommuner	70.000	76.622	72.363	74.725	-2.363
Statsforetak	50.000	50.000	50.000	57.705	0
Andre utstedere	921.000	927.669	922.650	990.298	-1.650
Sum	1.628.000	1.646.732	1.633.051	1.747.443	-5.051
Opptjente, ikke forfalte renter			39.003		
Sum investeringer som holdes til forfall			1.672.054		
Herav selskapsporteføljen			156.839		
Herav kollektivporteføljen			1.515.215		

Rentedurasjonen i hold til forfall porteføljen ved utgangen av 2020 var 3,7 år.

Note 25 - Obligasjoner og obligasjonsfond

Debitorkategori	Pålydende verdi	Kostpris	Balanseført verdi
Obligasjoner med fortrinnsrett	635.000	652.173	652.497
Senior bank/finans	2.983.000	2.977.356	3.040.500
Kommuner	1.216.000	1.216.672	1.243.533
Statsforetak	150.000	148.523	151.800
Andre utstedere	699.523	683.440	711.978
Sum	5.683.523	5.678.166	5.800.308
Opptjente, ikke forfalte renter			28.404
Sum obligasjoner - enkeltpapirer			5.828.712
Obligasjonsfond			
Arctic Return		235.218	273.952
Danske Invest Global Realrente Obligasjon		99.374	116.551
DNB Obligasjon E		545.915	575.143
Pareto Global Corporate Bond D		107.054	121.378
Sum obligasjonsfond		987.551	1.087.024
Sum obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning			6.915.736
Herav selskapsporteføljen			648.696
Herav kollektivporteføljen			6.267.040

Rentedurasjonen i porteføljen av enkeltpapirer og obligasjonsfond ved utgangen av 2020 var henholdsvis 1,4 år og 2,1 år. Den samlede rentedurasjon av obligasjoner og obligasjonsfond var 1,5 år.

Note 26 – Utlån og fordringer til amortisert kost (obligasjoner med pant)

Debitorkategori	Pålydende verdi	Kostpris	Balanseført verdi	Virkelig verdi	Gjenstående amortisering
Andre utstedere	1.087.382	1.087.255	1.087.062	1.099.789	320
Sum	1.087.382	1.087.255	1.087.062	1.099.789	320
Opptjente, ikke forfalte renter			20.808		
Sum investeringer som holdes til forfall			1.107.870		
Herav selskapsporteføljen			103.918		
Herav kollektivporteføljen			1.003.952		

Rentedurasjonen i porteføljen av obligasjoner med pant i fast eiendom pr. 31.12.2020 var 4,5 år.

Note 27 - Finansielle derivater

Klassifisert som omløpsmidler/forpliktelser	Pålydende i utenlandsk valuta	Eiendel
Valutaavtale SEK	87.000	-731
Valutaavtale EUR	27.000	4.868
Valutaavtale USD	93.000	41.943
Sum		46.080
Herav selskapsporteføljen		4.332
Herav kollektivporteføljen		41.758

De inngåtte valutaterminavtalene (salg av utenlandsk valuta) gjelder sikring av aksjeporteføljen i utenlandsk valuta gjennom 3-måneders terminkontrakter pr. 31.12.2020.

Note 28 - Evigvarende ansvarlig lån

TKP tok opp et evigvarende ansvarlig lån fra Trondheim kommune 11. november 2016 med en fast årlig rente lik 4,20 %, frem til en eventuell endring av vilkårene første gang ti år etter utbetalingsdato. TKP har innløsningsrett (call) til pari kurs første gang ti år etter låneopptak, og deretter hvert tiende år. Den årlige fastrenten består av 10-års swaprente på 1,65%, og en kredittmargin på 2,55%. Lånet skal etter hver ubenyttede innløsningsrett gis de markedsvilkår som da gjelder, dog slik at kredittmarginen maksimalt kan være 1,00 prosentpoeng høyere enn den opprinnelige kredittmarginen. Kostnadsført rente i 2020 utgjør 4,2 mill. kr.

Note 29 - Reassuranse

TKP har tegnet reassuransekontrakt, Catastrophe Excess of loss Reinsurance. Forsikringen dekker inntil 100 mill. kr. pr. definert hendelse, og begrenses til to slike hendelser pr. kalenderår. Egenandelen pr. hendelse er 10 mill. kr.

Note 30 – Innskutt egenkapital

Kjernet kapitalinnskudd står tilbake for enhver annen forpliktelse Pensjonskassen har eller måtte få, herunder ansvarlig lån. Kapitalinnskuddet kan nyttes til dekning av tap eller underskudd ved Pensjonskassens løpende drift. Fordelingen av innskutt egenkapital på arbeidsgiverne er:

Arbeidsgiver	Innskutt egenkapital 31.12.2019	Innskudd i 2020	Innskutt egenkapital 31.12.2020
Trondheim kommune	1 200 200	39 633	1 239 833
Personellservice Trøndelag	0	55	55
Olavsfestdagene i Trondheim	0	26	26
Svartlamon Boligstiftelse	0	2	2
Kong Carl Johans arbeidsstiftelse	0	66	66
Stavne Trondheim KF	0	169	169
Trondheim Havn IKS	0	221	221
Trøndelag Brann- og redningstjeneste IKS	0	927	927
Midt-Norge 110-sentral IKS	0	155	155
Trondheim Parkering AS	0	1	1

Arbeidsgiver	Innskutt egenkapital 31.12.2019	Innskudd i 2020	Innskutt egenkapital 31.12.2020
Trondheim Kino AS	0	142	142
Kunsthall Trondheim AS	0	2	2
Kirkelig Fellesråd i Trondheim	0	419	419
Stiftelsen Trondhjems Hospital	0	525	525
Buf-etat Region Midt-Norge	0	41	41
Olavshallen AS	0	85	85
Trondhjems Asylselskap	0	72	72
TRV Gruppen AS	0	102	102
Trondheim Renholdsverk AS	0	200	200
Retura TRV AS	0	158	158
Klæbu Industrier KF	0	24	24
Sum innskutt egenkapital	1 200 200	43 025	1 243 225

Note 31 – Hendelser etter balansedagen

Det har ikke forekommet hendelser etter balansedagen av vesentlig betydning for å vurdere pensjonskassens finansielle stilling.

KLP Forsikringservice AS

Trondheim kommunale Pensjonskasse

FORSIKRINGSTEKNISK OPPGJØR 31.12.2020

BESKRIVELSE	ANTALL		RESERVE	
	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020
Aktive	13 291	14 130	4 008 275 774	3 835 677 171
Fratrådte med rettighet	6 989	7 482	1 279 275 513	1 125 025 923
Fratrådte uten rettighet *	24 920	26 415	106 056 717	132 239 030
Sum aktive og fratrådte	45 200	48 027	5 393 608 004	5 092 942 124
Alderspensionister	5 146	5 738	3 153 886 183	3 691 023 995
AFP og tidligpensjonister	502	487	430 723 555	364 096 958
Ektefellepensjonister	863	895	421 036 123	462 142 426
Barnepensjonister	47	60	8 939 577	11 463 934
Uførepensjonister	2 263	2 448	1 627 648 693	1 699 327 545
Sum pensjonister	8 821	9 628	5 642 234 131	6 228 054 858
Totalt	54 021	57 655	11 035 842 135	11 320 996 982
Administrasjonsreserve			331 075 264	339 629 909
IBNR-avsetning			150 000 000	152 000 000
Sum premiereserve			11 516 917 399	11 812 626 891
Samlet pensjonsgrunnlag for aktive medlemmer			4 864 523 282	5 145 153 335
Gjennomsnittlig pensjonsgrunnlag for aktive medlemmer			366 000	364 000
Medianlønn blant aktive medlemmer			392 000	389 000
Gjennomsnittlig pensjonsgrunnlag for 100% aktive medlemmer			491 000	493 000
Medianlønn blant 100% aktive medlemmer			474 000	476 000

* Fratrådte uten rettighet inneholder personer med tjenestetid mindre enn 3 år.
Det er kun avsatt reserve for disse dersom de har fratrudd etter 31.12.2005.

KLP Forsikringservice AS
Et selskap i KLP-konsernet AS
Orgnr: 967 696 676
Foretaksregisteret

KLP Forsikringservice AS
Dronning Eufemias gate 10
Pb. 400 Sentrum,
0103 Oslo

Kontaktinformasjon
arnfinn.osmundsvaag@klp.no
linda.elisabeth.johansen@klp.no
erik.falk@klp.no

KLP Forsikringservice AS

Trondheim kommunale pensjonskasse
Att: Helge Rudi
helge.rudi@trondheim.kommune.no

Bergen 26. mars 2021

Aktuarerklæring

Trondheim kommunale pensjonskasse - 2020

Under henvisning til det fremlagte regnskapet for 2020 bekreftes det at de forsikringstekniske avsetninger er foretatt i samsvar med gjeldende beregningsgrunnlag som spesifisert i forsikringsvirksomhetsloven § 3-9 Premiereserve knyttet til kontraktfastsatte forpliktelser.

For dødelighet og sivilstandselementer er benyttet det forsikringstekniske beregningsgrunnlaget K2021_KLP. Denne tariffen tar utgangspunkt i K2013 fastsatt av Finanstilsynet, men med en sterkere levealderforbedring for menn.

For uførhet er det benyttet et eget grunnlag, KFSU2015, basert på uføreerfaringene i årene 2011-2013 i pensjonskasser med KLP Forsikringservice som aktuar.

Pristariffene er meldt Finanstilsynet som angitt i forsikringsvirksomhetsloven § 3-7 Meldeplikt og tilsyn med pristariffer.

Med vennlig hilsen
For KLP Forsikringservice AS

Arnfinn Osmundsvaag
Ansvarshavende aktuar KLP FS

KLP Forsikringservice AS
Et selskap i KLP-konsernet AS
Orgnr: 967 696 676
Foretaksregisteret

KLP Forsikringservice AS
Dronning Eufemias gate 10
Pb. 400 Sentrum,
0103 Oslo

Kontaktinformasjon
arnfinn.osmundsvaag@klp.no
linda.elisabeth.johansen@klp.no
erik.falk@klp.no

KPMG AS
Sjøgangen 6
7010 Trondheim

Telephone +47 45 40 40 63
Fax +47 73 80 21 20
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til styret i Trondheim Kommunale Pensjonskasse

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Trondheim Kommunale Pensjonskasses årsregnskap som viser et resultat før andre resultatkomponenter på TNOK 63 462. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2020, resultatregnskap og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noteopplysninger til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2020, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for

KPMG AS, a Norwegian limited liability company and member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity.

Statsautoriserte revisorer - medlemmer av Den norske Revisorforening

Offices in:

Oslo	Elverum	Mo i Rana	Stord
Alta	Finnsnes	Molde	Straume
Arendal	Hamar	Skien	Tromsø
Bergen	Haugesund	Sandefjord	Trondheim
Bodø	Knarvik	Sandnessjøen	Tynset
Drammen	Kristiansand	Stavanger	Ålesund

å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Trondheim, 12. april 2021
KPMG AS

Sverre Einersen
Statsautorisert revisor

Trondheim kommunale pensjonskasse

pe3721 • april 2021

